

Temeljni nauk
o
KNJIGOVODSTVU.

(I. Jednostavno knjigovodstvo.)

Poleg letnega poročila deške meščanske šole
na Krškem z dodatki.

Spisal

DR. TOMAŽ ROMIH,
učitelj meščanske šole na Krškem.

NOVO MESTO 1890.

Tiskal in založil J. Krajec.

657.1(075.3)

666 KNJIGOVODSTVO

W UOBZEMIRU ZA SREDNJE ŠOLE

Knjižnica M.Jarca Novo m.

Studijski oddelek

657.1(075.3)

73388

ROMIH, Tomaž

Temeljni nauk o knjigovod

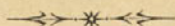
019932651

TEMELJNI NAUK

o

KNJIGOVODSTVU.

(I. Jednostavno knjigovodstvo.)

Poleg letnega poročila deške meščanske šole na
Krškem z dodatki.

Spisal

DR. TOMAŽ ROMIH,
učitelj meščanske šole na Krškem.

NOVO MESTO 1889.

Tiskal in založil J. Krajec v Rudolfovem.

73388

D1993/2651

UVOD.

Trgovcu, obrtniku, gospodarju in gospodinji je neobhodno potrebno, da si zapisujejo vse, kar je v zvezi z njihovim poslovanjem. Bolj obširno ko je poslovanje, tim več knjig potrebujemo pri tem zapisovanji. Umno urejeno zapisovanje imenujemo knjigovodstvo.

Ker se je razvilo vse knjigovodstvo iz trgovskega, hočemo najprej govoriti o tem ter priličiti to knjigovodstvo knjigovodstvu obrtniškemu, gospodarskemu in gospodinjskemu.

Obsegal bode ta spis:

1. Postavne podlage trgovskega knjigovodstva.
2. Nekatere izraze, ki se rabijo pri knjigovodstvu.
3. Bistvene knjige jednostavnega knjigovodstva.
4. Pomočne knjige jednostavnega knjigovodstva.
5. Praktičen primer iz trgovskega poslovanja.

Pisatelj.

I. Postavne podlage trgovskega poslovanja.

Trgovci so že primorani po postavi, da si zapisujejo vse, kar se tiče njihovega trgovskega poslovanja. Dotični člani trgovskega zakonika od dne 17. decembra 1862. l. se glasé:

Člen 28. Vsak trgovec je obvezan voditi knjige, iz katerih je popolnoma razvidno njegovo trgovsko poslovanje in stanje imovine njegove.

Obvezan je shranjevati prejete poslovne liste ter si pridržavati in uvrščevati po kronološkem redu v prepisno knjigo prepis (kopijo ali odtis) odposlanih poslovnih listov.

Člen 29. Vsak trgovec je obvezan takrat, kadar počne poslovati, popisati svoja zemljišča, svoje terjatve in dolgove, iznos gotovega denarja in ostalo premoženje svoje, ob enem naznačiti vrednost pojedinega premoženja svojega ter sestaviti sklep, pokazujoč razmerje mej imovino in dolgovi svojimi. Sestaviti mora za tem vsako leto takov inventar in takovo bilanco.

Ima li trgovec blaga skladišče, koje se radi narave poslovanja ne more popisati vsako leto, zadostuje, ako se sestavi inventar tega skladišča vsako drugo leto.

Za trgovske družbe veljajo tiste določbe, kar se tiče družbenega premoženja.

Člen 30. Inventar in bilanco mora podpisati trgovec. Ako je več jamčeeh družabnikov, morajo podpisati vsi.

Inventar in bilanca se lahko zapisujeta v knjigo, za to odločeno, ali pa se sestavljata vsikdar posebej. V zadnjem slučaju morajo se zbirati in shranjevati urejeni po kronološkem redu.

Člen 31. Pri sestavljanji inventara in bilance morajo se vsi deli premoženja in terjatve vzeti v račun po vrednosti, katero jim pristoji ob sestavljanji.

Dvomljive terjatve morajo se uvrstiti po svoji verjetni vrednosti, neizterljive pa se imajo odpisati.

Člen 32. Pri vodstvu trgovskih knjig in pri drugem potrebnem zapisovanji posluževati se mora trgovec živečega jezika in pismenk takovega jezika.

Knjige morajo biti vezane in označene, list za listom s tekočimi števili.

Na mestih, katera se navadno popisujejo, ne sme ostati nikakov prazen prostor. Prvotni zadržaj kakovega vpisa ne sme se prečrtati ali napraviti nečitljivim na kakošen drug način. Nič se ne sme strugati (radirati) in tudi se ne smejo napraviti take preinačbe, po čijih svojstvih bi bilo dvomljivo, ali so se napravile pri prvotnem vpisu ali kasneje.

Člen 33. Trgovci morajo shranjevati knjige deset let, računjeno od dneva, ko se je vpisalo vanje zadnjekrat.

Ravno isto velja o prejetih trgovskih listih, kakor tudi o inventarjih in bilancah.

Člen 34. V redu vojene trgovske knjige dajo v pravadah o trgovskih stvareh mej trgovci nepopolen dokaz, katerega je moči dopolniti s prisego ali z drugimi dokazili. Vendar mora sodnik na tanko prevdariti vse okoliščini in potem razsoditi, ali se naj knjigam več ali manj verjame; ako se ne zlagajo knjige se prepirajočih strank, mora razsoditi, ali se naj sploh ne ozira na knjige kot dokazilo, ali katerim knjigam se naj več verjame.

Opomba: Proti netrgovcem veljajo trgovske knjige kot dokazilo le 1½ leta vsled člena 29. postave, s katero se je uvedel trgovski zakon.

Člen 35. Koliko se naj ozira na nepravilno vojene trgovske knjige kot dokazilo, odvisno je od tega, kakšna in kako važna je nepravilnost in vsa stvar sploh.

Člen 36. Dokazni moči trgovskih knjig nikakor ne škoduje, ako jih vodijo trgovski pomočniki.

Člen 37. V teku pravde more odločiti na strankino prošnjo sodnik, da predloži protivna stranka svoje knjige. Ako se ne predložijo knjige, zmatra se tvrdjena vsebina kot dokazana na škodo se braneče stranke.

Člen 38. Ako se predložijo trgovske knjige, sme se v navzočnosti strank pregledati jedino le vsebina, tikajoča se v pravdi stoječe točke; ta vsebina sme se tudi prepisati. Ostala vsebina knjig pokaže se sodniku le na toliko, da lahko razsodi, jeli so knjige v redu vojene ali ne.

Člen 39. So li trgovske knjige, ki se morajo predložiti v kraji, kateri ne spada k okraju, kjer se razsojuje pravda, mora prositi sodnik tisto sodnijo, kjer so trgovske knjige, naj ukrene, da se ji predlože knjige. Ravnati je v tem slučaju, kakor določuje prejšnji člen in poslati se mora overavljan izpis in zapisnik o tej razpravi.

Člen 40. Da se pregleda vsa vsebina, mora se odrediti predložitev tergovskih knjig v slučaju, kadar gre za dedne stvari in stvari skupnega premoženja, v slučaju delitve družbenega imetka ter v konkurzu, kar se tiče knjig splošnega dolžnika.

II. O nekaterih izrazih, ki se rabijo pri knjigovodstvu.

Aktiva in pasiva.

Aktiva, aktivno premoženje je toliko, kakor imovina. Aktiva je vse, kar je lastnina kove osebe, družbe ali kovega podjetja. K aktivnemu premoženju toraj prištevamo gotov denar, vrednostne papirje, menice, blago, premičnine (pohištvo, stroje itd.), nepremičnine (zgradbe, zemljišča itd.), terjatve ali aktivne dolgove itd.

Pasiva, pasivno premoženje je toliko, kakor dolg. Dolg ni tako mnogovrsten. Vsak trgovec ima tri glavne vrste dolgov in sicer:

1. Trate ali potezke, to so menice, ki jih je ali izdal ali pa vzprejel (akceptoval).

2. Vknjižene dolgove, to so dolgovi, ki so vknjiženi v zemljiščnih knjigah.

3. Dolgove v knjigah, to so dolgovi, ki izvirajo iz trgovskega poslovanja, za katere pa trgovec ne dá nobene posebne varnosti.

Ako odštejemo od aktivnega premoženja pasivno, dobimo čisto premoženje. Čisto premoženje nam povesta

Inventar in bilanca.

V inventaru, inventuri, popisu ali imovniku so navedena akitva in pasiva na drobno, v bilanci pa skupno po istovrstnih stavkih. S primerjanjem aktivnega premoženja s pasivnim dobimo čisto premoženje.

Debitor in kreditor.

Trgovec A kupi od trgovca B blaga v vrednosti 300 gld., katero mu koj plača. A je prejel blago, B ga je dal. A je za to prejeto blago dolžnik ali debitor, B pa upnik ali kreditor. B je prejel 300 gld., A jih je pa dal. B je za te prejete 300 gld. dolžnik ali debitor, A pa upnik ali kreditor. — A plača za B dolg v znesku 300 gld., B pa pošlje A menico v znesku 300 gld. A je postal za plačanih 300 gld. upnik ali kreditor, B pa dolžnik ali debitor. A je za prejeto menico dolžnik, B pa upnik.

Debitor ali dolžnik je vsak, ki kovo vrednost prejme, ali če se za njega kova vrednost plača; kreditor ali upnik pa vsak, ki kovo vrednost da.

Debet in kredit.

Latinska beseda „debet“ pomeni „dolžan je“, „kredit“ pa „upa nam“. Z „debet“ toraj označimo dolžnika, s „kredit“ pa upnika. Ker je dolžnik tisti, kateri je vrednost prejel, upnik pa tisti, ki jo je dal, lahko pišemo v „slovenščini“ za „debet“ — „prejel“, za „kredit“ — „dal“. Če prejmemo denar, pravimo, da imamo dohodke, če ga pa izdamo, pravimo, da imamo stroške. Mi toraj lahko pišemo pri denarstvenem prometu za „debet“ — dohodki, za „kredit“ — „stroški“. Umljivo bo toraj, da lahko rabimo za debet in kredit tudi „pri-

hod“ in „razhod“, „prejem“ in oddaja“. Postavimo sedaj vse izraze skupaj :

Debet — Kredit
Prejel — Dal
Dododki — Stroški
Prihod — Razhod
Prejem — Oddaja.

Konto.

Vsaki osebi ali družbi, s katero stojimo v računski zvezi, otvorimo v glavnej knjigi konto ali račun. Vsak konto ima dve strani; namreč levo stran ali stran za dolgove in desno stran ali stran za imovino. Na levo stran z nadpisom „debet“ zapišemo vse stavke, po katerih postane naš dolžnik, na levo stran z nadpisom „kredit“ pa vse stavke, po katerih postane naš upnik oseba, katerej smo otvorili konto.

Saldo.

Razliko mej sivotama na straneh za „debet“ in „kredit“ imenuje trgovec „saldo“ (navadno ostanek). Saldo nam pove, jeli in koliko smo mi dolžni trgovskemu prijatelju ali on nam. Ako je vsota na strani za debet večja kakor za kredit, tedaj je trgovski prijatelj nam dolžan, v obratnem slučaju pa mi njemu.

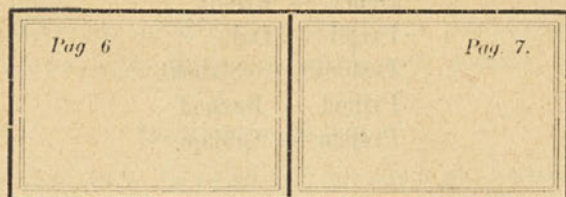
Storno.

Večkrat se prigodi, da zapiše knjigovodja stavek napačno v knjige. Tak stavek je treba popraviti. Ker ne smemo strugati (radirati), zapišemo ta napačni stavek na nasprotno stran, potem pa pravilen stavek na tisto stran, kjer je njegovo pravilno mesto. Oni, v drugo zapisani napačni stavek imenujemo „storno — stavek“.

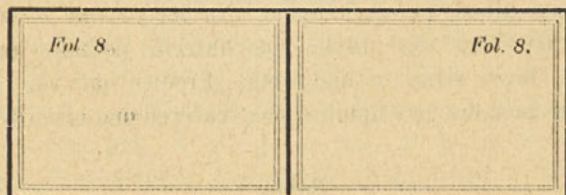
Pagina in folij.

Trgovske knjige so ali paginovane ali folijevane. Paginovana je knjiga, ako so označene strani sè zaporedoma

tekočimi števili. Odrpta paginovana knjiga pokaže nam toraj nastopno sliko:

Beseda folij pa pomeni obe strani poslovne knjige. Radi tega dobijo tudi strani eno in isto število. Otvorjena folijevana knjiga se nam toraj pokaže v podobi:

Ako otvorimo folijevano knjigo, vsikdar je leva stran stran za debet, desna pa za kredit, toraj:

<i>Fol. 8</i> Debet.	<i>Fol. 8.</i> Kredit.												
<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>							<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>						

Kolona.

Kolono ali stolpec imenujemo prostor na papirji mej dvema črtama, ki jih potegnemo od zgoraj na spodaj (glej prejšnjo sliko). Te stolpce napravimo radi tega, da pišemo lažje istovrstna števila drugo pod drugo.

Na vsaki strani trgovskih knjig, naj so že paginovane ali folijevane, navadno sta na levi strani po dva stolpca za datum (mesec in dan), na desni strani pa eden ali dva dvojnata stolpca za denar (gld. in kr.). Ti stolpci navadno nimajo nadpisov.

Kjer ni raba stolpcev sama ob sebi umljiva, dobivajo stolpci potrebne nadpise.

Odnos in prenos.

Ako smo popisali trgovsko knjigo na eni strani, treba je nadaljevati zapisovanje na drugi strani. Mi seštejemo vse stavke na prvi strani, to svoto odnesemo od te strani ter jo prenesemo na drugo stran. Na prvi strani imenujemo svoto odnos na drugi pa prenos.

Rimesa, deviza, trata.

Trgovec imenuje rimese vse menice, katere ima v svoji listnici, za katere on toraj dobi o svojem času denar. Ako se glasé menice na tuja mesta, imenuje jih tuje menice ali devize. Menice pa, katere mora on plačati, imenuje trate, potezke ali tezice.

Trasant, trasat, remitent.

Vsak, ki menico izda, imenuje se trasant ali izdajatelj. Tisti, ki se pozivlje, da naj menico plača, je trasat. Tisti, ki ima menico v rokah in jo lahko tudi namesto gotovine pošlje, je pošiljatelj ali remitent (glej razpravo pri dnevniku).

III. Bistvene knjige jednostavnega knjigovodstva.

Knjigovodstvo je ali jednostavno ali pa dvostavno. V čem da je razlika, težko je razložiti pri početku nauka. To pa moramo povdarjati, da razlike ni iskati v tem, da se pri jednostavnem knjigovodstvu zapiše vsak stavek jedenkrat, pri

dvostavnem pa dvakrat. Ko bi razlika bila le v tem, ne napravil bi si gotovo nobeden trgovec z dvojnimi zapisovanjem dvojnega dela. Iskati je tudi radi tega ne moremo v tem, ker se tudi pri jednostavnem knjigovodstvu zapisujejo čestokrat posamezni stavki večkrat.

Glavna razlika je v tem: Jednostavno knjigovodstvo nam pové, kako stojimo z našimi trgovskimi prijatelji, ali smo mi njim, ali oni nam dolžni; ne pové pa nam naravnost, kako stojimo s svojim premoženjem, smo li s svojo kupčijo kaj pridobili ali zgubili. Ako hočemo to zvedeti, moramo skleniti vse knjige, ter potem napraviti bilanco, kar se zgodi navadno koncem leta.

Dvostavno knjigovodstvo pa nam pové prvo in drugo, to pa o vsakem času, ne le koncem leta in tudi ne da bi sklenili vseh knjig.

Trgovske knjige jednostavnega knjigovodstva so: 1. bistvene. 2. pomočne knjige. K bistvenim knjigam, t. j. knjigam, ki so neobhodno potrebne, prištevamo: 1. Inventarno knjigo; 2. blagajno; 3. dnevnik; 4. glavno knjigo. Treba, da se seznanimo z notranjo uredbo bistvenih knjig, kako se v nje zapisuje in kako se sklepajo.

I. Inventarna knjiga.

O inventaru, ki se imenuje tudi inventura, popis ali imovnik, povedali smo glavne točke že zgoraj. (Glej: aktiva in pasiva, inventar in bilanca.) Dostaviti je še, da se inventure večkrat ne pišejo v posebno knjigo, temveč na posamezne liste; v tem slučaju pa se morajo shranjevati inventure po kronološkem redu, kar zahteva člen 31. trgovskega zakona.

Imovnik pišemo na dva načina, ali paginovano ali folijevano. V prvem slučaju začnemo z imovino (aktiva) ter končamo z dolgovi (pasiva). Na konci primerjamo aktiva s pasivi, mi napravimo pregled ali razbroj, da dobimo čisto premoženje. Ako odštejemo od tega čistega premoženja pričetno čisto premoženje, dobimo čisti dobiček.

Na levi strani ima imovnik eden stolpec, v katerega zapisujemo zaporedoma idoča števila. Na desni strani sta dva dvojnata stolpa za denar; v prvega zapisujemo posamezne, v

drugega pa končne zneske. Na čelu ima inventar zapisan dan, kedaj se je sestavil. Inventar mora trgovec podpisati. Sledeči obrazec naj to razjasni :

Obrazec št. 1. Paginovana inventura, **Inventar**,
sestavljen dne 31. decembra 1888 l.

Zapor tek št.	Aktiva.	gld.	kr.	gld.	kr.
1.	Gotovine			8000	—
2.	Vrednostnih papirjev:				
	2000 gld. avstrijske papirne rente				
	à 68 gld.	1360	—		
	4·20/0 obresti od 1. oktobra.	21	—		
	1000 gld. avstrijske srebrne rente				
	à 73 gld.	730	—		
	4·20/0 obresti od 1. septembra	14	—	2125	—
3.	Rimes:				
	Na M. Robiča, tukaj, 5. jan.	365	—		
	„ F. Belega v Celji, 15. marca	425	50		
4.	„ H. Stajnika v Ptujci 13. febr.	450	—	1240	50
	Blaga:				
5.	Vrednost po posebnem popisu			8396	15
	Premičnine:				
6.	Vrednost po posebnem popisu			580	—
	Terjatev:				
	Pri S. Perušku v Kostanjevici	312	—		
	„ M. Bregarju v Celji	208	15		
	„ F. Krajncu tukaj	718	—	1238	15
	Svota aktivnega premoženja			21579	80
	Pasiva.				
1.	Trate:				
	Po naredbi M. Veršeca, dne 12. ja-				
	nuarja	572	40		
	Po naredbi T. Porekarja, dne 1. fe-				
	bruarja	506	—	1078	40
2.	Dolgov v knjigah:				
	A. Jurci v Ptujci	518	60		
	A. Medvedu v Celji	805	—	1323	60
	Svota pasivnega premoženja			2402	
	Pregled:				
	Aktiva			21579	80
	Pasiva			2402	—
	Današnje čisto premoženje			19177	80
	Čisto premoženje dne 31. dec. 1887			17354	30
	Čisti dobiček			1823	50

Na Krškem 31. decembra 1888.

M. Lešnik.

Ako je imovnik folijevan, napišemo vsó imovino na levó, vse dolgove pa na desno stran. Da pišemo imovino na stran z nadpisom „debet“ (dolžan je), dolgove pa na nasprotno stran, umljivo bode, ako si mislimo inventar kot osebo, katerej smo izročili vse svoje premoženje. Za naša aktiva je toraj inventar naš dolžnik, za naša pasiva pa naš upnik postal. Pisati moramo toraj aktiva pod „debet“, pasiva pa pod „kredit“. Opomniti je tukaj, da morata imeti stran za aktiva in stran za pasiva enako velikó strani, če bi tudi potrebovali za aktiva več strani kakor za pasiva, ali obratno. V tem slučaju treba je prenašati prenos na prazne strani ter napraviti skoz nepopisane prostore povprečne črte. Saldo nam pove, smo li aktivni, ali pasivni. Ako moramo prišteti saldo na levi strani, tedaj je svota dolgov večja kakor svota imenja, mi

Obrazec št. 2. Folijovana inventura.

Inven

1. Debet.

sestavljena dne 31.

Štev.		gld.		kr.	
1.	Gotovine			8000	—
2.	Vrednostnih papirjev:				
	2000 gld. avstrijske papirne rente				
	à 68 gld.	1360	—		
	4·2% obresti od oktobra	21	—		
	1000 gld. avstrijske srebrne rente				
	à 73 gld.	730	—		
	4·2% obresti od 1. septembra	14	—	2125	—
3.	Rimes:				
	Na M. Robiča, tukaj, 5. januarja	365	—		
	„ F. Belega, v Celji, 15. marca	425	50		
	„ H. Stajnka, v Ptuiju, 13. febr.	450	—	1240	50
4.	Blaga:				
	Vrednost po posebnem popisu štev. 1			8306	15
5.	Premičnine:				
	Vrednost po posebnem popisu štev. 2			580	—
6.	Terjatev:				
	Pri S. Perušku v Kostanjevici	312	—		
	„ M. Bregarju v Celji	208	15		
	„ Krajncu tukaj	718	—	1238	15
				21579	80

V Krškem, dne 31. decembra 1888.

Opazka: V tej obliki sestavljajo se navadno bilance.

smo pasivni. Ako pa moramo prišteti saldo na desni strani, tedaj je vsota imovine večja kakor vsota dolgov, mi smo aktivni. Saldo je tukaj čisto premoženje. To čisto premoženje sestoji iz čistega premoženja ob pričetku poslovanja in iz dobička, ki smo ga napravili v tem času. Nastopni obrazec nam to razjasni.

2. Blagajna.

Ves promet v gotovem denarji pišemo v blagajno. Navadno je blagajna folijevana. Ne levo stran, ki ima nadpis „debet“ (dohodki, prejel) in ime mesca pišemo vse dohodke, na desno stran, ki ima zapisano leto in nadpis „kredit“ (stroški, dal), pa vse stroške. Tudi tukaj velja opazka, ki smo jo napravili pri inventaru. Ako si namreč mislimo blagajno kot

tura.

decembra 1888. 1.

1. Kredit.

Štev.		gld.		kr.	
1.	Trat:				
	Po naredbi M. Veršeca, 12. januarja	572	40		
	Po naredbi T. Porekarja, 1. februarja	506	—	1078	40
2.	Dolgov iz glavne knjige:				
	A. Jurci v Ptuiju	518	60		
	A. Medvedu v Celji	805	—	1323	60
3.	Čistega premoženja:				
	Čisto premoženje 31. decembra 1888	17804	30		
	Čisti dobiček	1373	50	19177	80
				21579	80

M. Lešnik.

osebo, katerej izročujemo vse dohodke, ki pa tudi plačuje vse naše stroške, umljivo je, da je za vse dohodke blagajna naš dolžnik, za vse stroške pa naš upnik.

Vsaka stran folija ima sledeče stolpce: 1. Stolpec za dan (mesec in leto stojita na čelu). Pri nekaterih blagajnah nista zapisana mesec in leto na čelu. Pri takih je ta stolpec dvojnatan. Na čelu stolpca stoji potem leto, v stolpci pa na levi strani mesec, na desni pa dan. 2. Širji stolpec, kamor zapišemo kratko pojasnilo, zakaj smo denar prejeli ali izdali. 3. Dva dvojnata stolpca za prejete ali izdane svote.

Obrazec št. 3. Foljevana blagajna.

B l a

1. Debet (Dohodki). Januar.

1.	Gotovine, kakor izkazuje inventar			8000	—
5.	Za rimeso na M. Robiča tukaj			365	—
7.	J. Perušek, Kostanjevica, plača na svoj račun			300	—
13.	M. Bregar plača svoj račun			400	—
15.	Za prodano rimeso na F. Beleca v Celji	425	50		
	60% diskonta do 15. marca	4	25	421	35
18.	F. Krajnc tukaj plača na svoj račun			150	—
				9636	35
Februar					
1.	Saldo (gotovina) od prejšnjega mesca			7072	05

Ako smo popisali jedno stran folija do predzadnje vrste, ne smemo na drugi strani ničesar več pisati. Mi moramo sešteti obe strani, vsako za se, ter obe svoti kot odnos prenesti na drugem foliji na dotični strani, to je, odnos debet-strani prenesemo na debet-stran, odnos kredit-strani pa na kredit-stran. Prazen prostor prečrtamo s povprečno črto.

Blagajno sklenemo navadno vsak mesec. Mi poiščemo saldo ter ga zapišemo na stran z manjšo svoto. Saldo stoji pri blagajni edno na strani pod „kredit“ ter se mora strinjati s svoto v blagajnici. Ako se gotovina in saldo ne strinjata, treba vso knjigo pregledati in poiskati pogošek. Če se ne najde pogošek, mora povrniti primankljaj denarničar ali pa se odpiše kot zguba na strani pod „kredit“.

Ko sta tako saldo in gotovina v soglasji, napravimo na obeh straneh skoz stolpce za denar svotne črte, pod nje postavimo sedaj enaki svoti, pod svotama pa potegnemo zaključne črte.

g a j n a.

1889.

Kredit (Stroški.) 1.

1.	Za domače potrebe			200	—
12.	Plačam trato po naredbi Mat. Veršeca			572	40
19.	A. Turku v Ljubljani za blago	635	—		
	Odšt. 20% diskont	12	70	622	30
20.	A. Jurci v Ptuiji			600	—
25.	A. Medveda v Celji			400	—
31.	Plačam trgovskim pomočnikom			96	—
31.	Plačam davka			73	—
31.	Saldo (gotovina)			7072	65
				9636	35
1889.					

Svotne in zaključne črte morajo biti na obeh straneh folija v istih vrstah. Skoz prazen prostor potegnemo zopet povprečno črto.

Saldo prenesemo kot gotovino prejšnjega mesca na stran pod debet za prihodnji mesec. — Sledeči primer za vojenje blagajne bođe umljiv vsakemu brez daljšega razlaganja. Pojedini slučajji prenešeni so v obrazec št. 3 in 4.

1. jan. Gotovina po inventaru 8000.— glđ. (Zapiše se pod „debet“
 1. „ Za domače potrebe 200.— „ „kredit“
 5. „ Za rimeso na M. Robiča tukaj 365.— „ „debet“
 7. „ S. Perušek v Kostanjevici pošlje na svoj račun 300.— „ „debet“

Obrazec št. 4. Kako prenašamo svote v folije vani blagajni.

B l a

1. Debet. (Dohodki).		Januar			
1.	Gotovine, kakor izkazuje inventar . . .	8000	—		
5.	Za rimeso na M. Robiča tukaj	365	—		
7.	S. Perušek, Kostanjevica, plača na svoj račun	300	—		
13.	M. Bregar, plača na svoj račun	400	—		
15.	Za prodano rimeso na F. Beleca v Celji	425	50		
	6%o diskont do 15. marca	4	15	421	35
	Odnos	9486	35		

2. Debet. (Dohodki).		Januar			
	Prenos	9486	35		
18.	F. Krajnc, tukaj plača na svoj račun	150	—		
		9636	35		

Opazka. Ravno tako prenašamo svote v folije vanem inventaru.

12. „ Plačam Mat. Veršču mojo trato 572.40 (Zapiše se pod) „kredit“
 13. „ M. Bregar v Celji pošlje na svoj račun 400.— „ „debet“
 15. „ Prodam rimeso na F. Belca v Celji proti 6%o disk. Diskont odštejem. Ostanek „ „debet“

g a j n a.

1889		Kredit. (Stroški). 1.	
1.	Za domače potrebe	200	—
12.	Plačam trato po naredbi M. Veršca	572	40
	Odnos	772	40

1889.		Kredit. (Stroški). 2.	
	Prenos	772	40
19.	H. Turku v Ljubljani za blago	635	—
	odšteta 2%o diskonta	12	70
20.	A. Jurci v Ptuji	600	—
25.	A. Medved v Celji	400	—
31.	Plačam trgovskim pomočnikom	96	—
31.	Plačam davka	73	—
31.	Saldo (gotovina)	7072	65
		9636	35

18. jan. F. Kranjc, tukaj plača na svoj račun 150.— (Zapiše se pod) „debit“
19. „ A. Turk v Ljubljani pošlje blaga v vrednosti 635.— gld.; jaz ta račun koj plačam ter si odračunam 2⁰/₀ disk. Diskont odštejem. Ostanek „ „kredit“
20. „ Pošljem A. Jurci v Ptuji 600.— „ „kredit“
25. „ Pošljem A. Medvedu v Celji 400.— „ „kredit“
31. „ Plačam trgovskim pomočnikom 96.— gld. „ „kredit“
31. „ Plačam davka 73.— gld. „ „kredit“

Nekateri trgovci vodijo blagajno paginovano. Take blagajne rabimo, ako nimamo mnogo prometa in v slučajih, ako je na strani za debet mnogo stavkov, na strani za kredit pa malo, ali pa obratno. Če v takem slučaju pišemo blagajno paginovano, prihranimo si nekaj prostora. Sledeći obrazec naj to razjasni; tukaj ima tudi blagajna v prvem stolpci celi datum.

Obrazec št. 5. Paginovana blagajna.

B l a g a j n a.

1889		Debet		Kredit	
Januar	1. Gotovina, kakor izkazuje inventar	8000	—		
„	1. Za domače potrebe			200	—
„	5. Za rimeso na M. Robiča tukaj	365	—		
„	7. J. Perušek, Kostanjevica, plača na svoj račun	300	—	572	40
„	12. Plačam trato po naredbi M. Veršca				
„	13. M. Bregar v Celji plača na svoj račun	400	—		
„	15. Za prodano rimeso na F. Beleca v Celji 425.50				
	6 ⁰ / ₀ diskont do 15. marca 4.25	421	35		
„	18. F. Krajnc, tukaj, plača na svoj račun	150	—		
	Odnos	9636	35	772	40

1889					
		Prenos	9636	35	772 40
Januar	19.	H. Turku v Ljubljani za blago 635 — odšt. 20/0 diskonta 12.70			622 30
"	20.	A. Jurci v Ptujci na račun			600 —
"	25.	A. Medvedu v Celji na račun			400 —
"	31.	Plačam trgovskim pomočnikom			96 —
"	31.	Plačam davka			73 —
"	31.	Saldo			7072 65
			9636	35	9636 35
Febr.	1.	Saldo prejšnjega mesca	7072	65	

Pri tako vojeni blagajni knjigi je treba jako paziti, da ne zapišemo kakovega stavka v napačen stolpec.

Še na jeden način se vodi blagajna. Paginovana blagajna ima namreč samo jeden stolpec za denar. V tem slučaju prejete svote kar prištevamo, izdane pa odštevamo. Za primer navedli bomo le nekoliko stavkov iz prejšnje blagajne.

Paginovana blagajna z enim stolpcem za denar.

Obrazec št. 6

Blagajna.

1889				
Januar	1.	Gotovina, kakor izkazuje inventar	8000	—
"	1.	Za domače potrebe	200	—
		gotovina	7800	—
"	5.	Za rimeso na M. Robiča tukaj	365	—
		gotovina	8165	—
"	7.	S. Perušek, Kostanjevica plača na svoj račun	300	—
		gotovina	8465	—
"	12.	Plačam trato po naredbi M. Veršca	572	40
		Prenos	7892	60
		td.		

Na ta način si vodi blagajnik še posebej blagajno, da vsikdar ve, koliko ima gotovine, ne da bi blagajno seštel.

On si napravi majhno knjižico, ali si pa vzame polo papirja, kjer prejete svote koj doštevava, izdane pa odštevava, teksta pa ne zapiše. Pred vsaki stavek, katerega doštevava, napravi znamenje +, pred vsakega, katerega odštevava, pa —. Toraj tako-le:

Obrazec 7. Pomočna knjiga blagajna.

1889				gld.		kr.		1889				gld.		kr.	
Januar	1.	Gotovina	.	8000	—			Januar	20.	Prenos	.	8241	65		
"	1.		—	200	—						—	600	—		
				7800	—							7641	65		
"	5.		+	365	—			"	25.		—	400	—		
				8165	—							7241	65		
"	7.		+	300	—			"	31.		—	96	—		
				8465	—							7145	65		
"	12.		—	572	40			"	31.		—	73	—		
				7892	60							7072	65		
"	13.		+	400	—					Gotovina	.				
				8292	60										
"	15.		+	421	35										
				8713	95										
"	18.		+	150	—										
				8863	95										
"	19.		—	622	30										
		Odnos	.	8241	65										

Iz vseh navedenih obrazcev je razvidno, da je najbolj priporočila vredna folijevana blagajna.

3. Dnevnik.

V dnevnik zapisujemo vse trgovske dogodjaje, iz katerih izvira kakov dolg ali kakova terjatev; to pa zapisujemo v dnevniku po kronološkem redu, to je po redu, kakor so se prigodili. Če smo prodali blago, denarja pa nismo dobili, zabilježimo to v dnevniku. Mi prejmemo blago, plačamo pa le

del računa; mi zapišemo v dnevnik svoto, katero reprezentuje blago, zapišemo pa tudi svoto, katero smo plačali na račun te dolžne svote. Naš trgovski prijatelj nam pošlje za umanjivanje svojega dolga rimeso; mi zapišemo to v dnevnik. V dnevnik zapišemo toraj vsak poslovni slučaj, če dobimo ali damo vrednost, protivrednosti pa ne dobimo ali je ne damo.

Dnevnik vodimo vedno paginovano. Na čelu vsake strani stojita mesec in leto. Na levi strani sta dva stolpca; v prvega pišemo folije glavne knjige, v drugega pa dan (mesec in leto stojita na čelu). V sledeči širji stolpec zapišemo ime in stanovališče našega trgovskega prijatelja ter pristavimo „debet“, ako je kaj od nas prejel, če je toraj postal naš dolžnik; če je pa on nam kaj dal, če je toraj postal naš upnik, pristavimo „kredit“. V sledeče vrste zapišemo kratko vsebino poslovnega predmeta. Na desni strani sta dva dvojnata stolpca za gld. in kr. Ako je treba zapisati pri jednem trgovskem dogodjaji več stavkov, zapišemo jih v prvi stolpec, njihov posledek pa v drugega.

Da se razločujejo tembolj trgovski dogodjaji drug od drugega, potegnemo pod vsakim dogodjajem debelo črto.

Sklenoti dnevnika ni treba. Za razjasnenje naj služijo sledeči primeri: Najprej zapišemo iz inventure vse dolgove in terjatve, za katere nimamo ali za katere nismo dali protivrednosti; toraj

a) terjatve:

1. jan. Pri S. Perušku v Kostanjevici	312.— gl.
1. „ Pri M. Bregarji v Celji	208.15 „
1. „ Pri F. Krajnci tukaj	718.— „

b) dolgove:

1. jan. A. Jurci v Ptuji	518.60 gl.
1. „ A. Medvedu v Celji	805.— „

Dalje trgovske dogodjaje, kakor so se prigodili. Tukaj bode treba tudi vpisati take svote, ki so že v blagajni, če smo denar samo na račun dali ali prejeli. V dnevniku bodejo toraj stali sledeči stavki, ki so tudi v blagajni.

7. jan. S. Perušek v Kostanjevici plača na svoj račun	400.— gl.
13. „ M. Bregar v Celji plača na svoj račun	300.— „

- 18 jan. F. Krajnc tukaj plača na svoj račun . . 150. — gl.
 20. „ Pošljem A. Jurci v Ptuji na račun . . 600. — „
 25. „ Pošljem A. Medvedu v Celji 400. — „

Razen teh dogodjajev še drugi, če smo n. pr. blago dobili ali poslali, če nam pošlje kedo rimeso, če vsprejememo trato našega trgovskega prijatelja itd. Umljiv bode toraj sledeči obrazec :

Obrazec št. 8. Dnevnik.

Stran. 1.

D n e v n i k.

Januar 1889 1.

Fol. gl. knj.	Dan		gld.		kr.	
1.	1.	S. Perušek v Kostanjevici debet za saldo od prejšnjega računa . .			312	—
2.	1.	M. Bregar v Celji debet za saldo od prejšnjega računa . .			208	15
3.	1.	F. Krajnc tukaj debet za saldo od prejšnjega računa . .			718	—
4.	1.	A. Jurca v Ptuji kredit za saldo prejšnjega računa . . .			518	60
5.	1.	A. Medved v Celji kredit za saldo od prejšnjega računa . .			805	—
4.	2.	A. Jurca v Ptuji kredit pošlje mi, 2 mesca na up: 415 kg. sladkorja à 38 230 kg. Rio-kave à 165	157	70	537	20
5.	4.	A. Medved v Celji debet za svojo trato po naredbi F. Gregoriča tukaj v dan 28. februarja			400	—
4.	5.	A. Jurca v Ptuji debet za poslano mu rimeso na H. Stajnika v dan 13. februarja			450	—
3.	7.	F. Krajnc tukaj kredit za svoj akcept v dan 20. februarja			600	—

Fol. gl. knj.	Dan		gld.		kr.	
1.	7.	S. Perušek v Kostanjevici kredit za svoje gotovo plačilo			200	—
3.	8.	F. Kranjc tukaj debet prodal sem mu na up: 150 metelj à 14 50 kg. grozdica à 49 75 „ mandeljnov à 125	21	—	139	25
2.	13.	M. Bregar v Celji kredit za svoje gotovo plačilo			300	—
3.	18.	F. Krajnc tukaj kredit za svoje gotovo plačilo za svojo rimeso na L. Lavrenčiča v dan 15. marca	150	—	257	25
4.	20.	A. Jurca v Ptuji debet za moje gotovo plačilo			600	—
5.	25.	A. Medved v Celji debet za moje gotovo plačilo			400	—
4.	30.	A. Jurca v Ptuji kredit 1000 metelj à 12 500 kg. sladkorja à 37 200 „ grozdica à 49 100 „ mandeljuov à 120	120	—	523	—
6.	31.	P. Novak tukaj debet prodal sem mu, 2' mesca na up 50 metelj à 14 100 kg. sladkorja 39.5 25 „ grozdica à 54	7	—	60	—

Razjasniti zdi se nam potreba samo te-le dogodjaje :

1. „A. Meved v Celji — debet, za svojo trato po naredbi F. Gregoriča tukaj v dan 28. februarja“.

A. Medved v Celji pošlje F. Gregoriču tukaj menico, v kateri pozivlje mene, naj jaz F. Gregoriču v dan 28. februarja plačam 400 gld. F. Gregorič pride k meni ter me praša, sem li voljan položiti denar določeni dan. Ker sem voljan, podpišem menico, jaz sem jo akceptoval. Jaz sem na ta način Medvedov dolg prevzel. Za menično svoto je toraj postal Medved moj dolžnik, toraj ga označim z „debet“. A Medved, ki je menico izdal, je *trasant* (izdatelj ali poteznik). Jaz, kateremu Medved naroča, da naj menico plačam, sem *trasat* (potezovnik), ko sem podpisal, tudi vzprejemnik ali akceptant. Jaz sem sicer tudi postal Gregoričev dolžnik, a ker ima Gregorič od mene menico, ni tega treba v dnevniku zapisati. Ta slučaj nas toraj uči:

Trasant postane trasatov dolžnik

2. „A. Jurca v Ptuji — debet, za poslano mu rimeso na H. Stanjka v dan 15. februarja“.

V svoji listnici imam menico, v kateri se H. Stanjko pozivlje, naj plača v dan 15. februarja meni 450 gld. To menico je že Stanjko o svojem času podpisal, tako da dobim jaz gotovo določeni dan denar. To menico, jaz jo imenujem rimeso, pošljem A. Jurci v Ptuji ter odstopim njemu pravico, od K. Stanjka 450 gld. zahtevati. A. Jurca v Ptuji je toraj dobil od mene vrednost 450 gld., on je toraj postal za to svoto moj dolžnik, označiti ga toraj moram z „debet“. Jaz, kateri imam rimeso, da jo lahko pošljem, kamor jo hočem, sem *remitent* (pošiljatelj).

Ta slučaj nas uči:

Vsak, ki rimeso prejme, postane remitentov (pošiljatelj) dolžnik.

3. „F. Krajnc tukaj — kredit, za svoj akcept v dan 20. februarja.“

Jaz Krajncu tukaj nič prav ne zaupam, toraj zahtevam, da mi mora dati varnost. Jaz mu pošljem menico za 600 gl., da jo vzprejme. On jo podpiše in postane toraj za to svoto moj upnik, zatoraj ga označim s „kredit“. Krajnc je menico vzprejel ali akceptoval, on je akceptant, menico on imenuje akcept.

Vsak, ki nam menico (akcept) pošlje, postane za menični znesek naš upnik.

4. „F. Krajnc tukaj — kredit, za svojo rimeso na L. Lavrenčiča v dan 15. marca“.

F. Krajnc ima v svoji listnici rimeso, za katero dobi dne 15. marca 107.25 glđ. On pošlje to rimeso meni, da o svojem času L. Lavrenčič to svoto meni plača. F. Krajnc, imenujemo ga remitenta ali pošiljatelja, postane moj upnik, označim ga toraj s „kredit“.

Remitent postane za rimesini znesek naš upnik.

Vsi drugi dogodjaji so popolnoma umljivi.

4. Glavna knjiga.

Zapisovanje v dnevnik bi nam ne koristilo mnogo, zlasti tam ne, kjer imamo vpisanih veliko stavkov, ko bi tega zapisovanja umno ne predelali. Dnevnik nam ne pove razmer, v katerih stojimo sè svojimi trgovskimi prijatelji, kar pa je za vsacega trgovca prevelike važnosti.

Te razmere, je li namreč naš trgovski prijatelj naš dolžnik ali upnik, pove nam še le glavna knjiga, v katero moramo prepisati vse stavke iz dnevnika po redu trgovskih prijateljev, kakor smo stopili z njimi v trgovsko zvezo. V dnevniku stojé toraj stavki po kronologičnem redu, v glavni knjigi pa po redu trgovskih prijateljev. Vsi stavki iz dnevnika morajo se zapisati v glavno knjigo, in vsi stavki glavne knjige morajo se nahajati v dnevniku. Obe knjigi imate toraj tudi tako zvane kazalne stolpce. V glavni knjigi zapišem dnevnikovo stran, iz katere sem prepisal dotični stavek, v dnevniku pa pred stavek zapišem glavne knjige folij, na katerega sem prenesel stavek. Ta kazalna stolpca sta mi tudi v kontrolo, da sem res prepisal vse stavke iz dnevnika. V dnevnik postavim namreč glavne knjige folij še le tedaj, ko sem zares prenesel stavek v glavno knjigo.

Glavna knjiga je folijevana. Vsakemu trgovskemu prijatelju otvorimo v njej račun ali konto s tem, da zapišemo na levo stran njegovo ime, na desno pa njegovo bivališče.

Na levo stran z nadpisom „debet“ (prejel) zapišemo vsak stavek, katerega od nas ali za naš račun prejme, ali katerega mi za njega plačamo, s kratka vsak stavek, po katerem postane on naš dolžnik. Na levi strani pišemo prijatelju stavke v „dolg“.

Na desno stran z nadpisom „kredit“ (dal) zapišemo vsak stavek, katerega mi za njegov račun prejmemo, ali katerega on za naš račun plača, s kratka vsak stavek, s katerim postane on naš upnik. Na desni strani pišemo prijatelju stavke na „korist“.

Ako hočemo vedeti, kako stojimo sè svojim prijateljem, treba le saldo poiskati. Ako je na levi strani večja svota, tedaj je naš prijatelj od nas več prejel, kakor dal, on je toraj naš dolžnik in saldo pove velikost dolga. Ako je pa na desni strani večja svota, tedaj je nam prijatelj več dal, kakor prejel, on je naš upnik. Saldo zopet pove, koliko ima od nas terjati.

Vsaka stran folija ima sledeče stolpce:

1. Dvojnati stolpec za mesec in dan; leto stoji nad stolpcem.

2. Kazalni stolpec, kamor zapišem dnevnikovo stran, iz katere sem odnesel stavek.

3. Širji stolpec, kamor zapišemo kratko pojasnilo, zakaj je postal naš trgovski prijatelj naš dolžnik ali upnik.

[4. Stolpec za mesec in dan, kedaj dobimo dolžno svoto, ali kedaj jo moramo plačati. Tega stolpca večkrat tudi ni.]

5. Dvojnati stolpec za svote.

Glavno knjigo sklenemo, da si poiščemo saldo vseh kont, ter jih zapišemo na stran z manjšo svoto. Svoti obeh strani postanete sedaj enaki. Za tem napravimo v isti vrsti skoz svotna stolpca svotni črti, postavimo pod nju sedaj enaki svoti, pod njima potegnem sklepni črti, skoz prazen prostor pa povprečno črto

Večkrat se prigodi, da ima konto samo eden stavek. Mi zapišemo saldo na nasprotno stran ter napravimo kar sklepne črte. Saldo vsakega konto moramo potem prenesti kot saldo prejšnjega računa na nasprotno stran. Ako smo namreč zapisali pri računskem sklepu saldo na desno stran, ker je bila ta stran manjša, pove nam saldo, koliko je pri-

jatelj nam dolžan; kar je nam pa prijatelj dolžan, stoji vedno na levi strani, prenesti moramo toraj ta saldo na levo stran.

Glavni knjigi pridjano je kazalo. Navadno ima namreč trgovec posla z mnogimi prijatelji, ima toraj v glavni knjigi jako mnogo kont. (Navadno sta na vsakem foliji po dva računa.) Da mu ni treba cele knjige preiskavati, ako hoče poiskati konto, zapisuje si vse prijatelje po abecednem redu in pristavi vsakemu imenu folij, na katerem se nahaja. Trgovcu je treba sedaj samo v kazalo pogledati, da najde takoj folij dotičnega trgovskega prijatelja.

Za primer sledi prenos zgoraj navedenih stavkov iz dnevnika. Mi si mislimo, da ima vsak konto svoj folij.

Obrazec št. 9.

Glavna knjiga.*)

1. Debet.

S. Perušek v Kostanjevici.

Kredit. 1.

1889		P. d.		gld.	kr.	1889		P. d.		gld.	kr.
Jan.	1.	1.	Za saldo od prejšnjega računa	312	—	Jan.	7.	2.	Za svoje gotovo plačilo	200	—
							"	31.	Za saldo na nov račun	112	—
				312	—					312	—
Feb.	1.		Za saldo od prejšnjega računa	112	—						

2. Debet.

M. Bregar v Celji.

Kredit. 2.

1889		P. d.		gld.	kr.	1889		P. d.		gld.	kr.
Jan.	1.	1.	Za saldo od prejšnjega računa	208	15	Jan.	13.	2.	Za svoje gotovo plačilo	300	—
"	21.		Za saldo na nov račun	91	85					300	—
				300	—						
						Feb.	1.		Za saldo od prejšnjega računa	91	85

*) Da si prištedimo prostora, tiskana sta prvi in drugi račun samo na eni strani.

3. Debet.

F. Krajnc

1889		P. d.		gld.	kr.
Januar	7.	1.	Za svoj akcept v dan 20. februvarja	600	—
"	18.	2.	Za svoje gotovo plačilo	150	—
"	18.	2.	" svojo rimeso na L. Lavrenčiča v dan 15. marca	107	25
				<hr/>	<hr/>
				857	25

4. Debet.

A. Jurca

1889		P. d.		gld.	kr.
Januar	5.	1.	Za poslano mu rimeso na H. Stajuka	450	—
"	20.	2.	Za moje gotovo plačilo	600	—
"	31.		Saldo na nov računn	528	80
				<hr/>	<hr/>
				1578	80

tukaj.

Kredit. 3.

1889		P. d.		gld.	kr.
Januar	1.	1.	Za saldo od prejšnjega računa	718	—
"	8.		Za prodano mu blago	139	25
				<hr/>	<hr/>
				857	25

v Ptuij.

Kredit. 4.

1889		P. d.		gld.	kr.
Januar	1.	1.	Za saldo od prejšnjega računa	518	60
"	2.	1.	" poslano mi blago	537	20
"	30.	2.	" " " "	523	—
				<hr/>	<hr/>
				1578	80
Febr.	1.		Za saldo od prejšnjega računa	528	80

5. Debet.

A. Medved

1889		P. d.		gld.	kr.
Januar	4.	1.	Za svojo trato po naredbi F. Gregoriča	400	—
"	25.	2.	Za moje gotovo plačilo	400	—
"	31.		" saldo na nov račun	5	—
				<hr/>	<hr/>
				805	—
				<hr/>	<hr/>

6. Debet.

P. Novak

1889		P. d.		gld.	kr.
Januar	31.	2.	Za prodano mu blago	60	—
Febr.	1.		Za saldo od prejšnjega računa	60	—

Ko smo glavno knjigo sklenili, vemo čisto gotovo, kako stojimo z našimi trgovskimi prijatelji:

1. S. Perušek v Kostanjevici nam je dolžan . 112.— gld.
2. M. Bregarju v Celji dolgujemo mi . . . 91·85 "
3. Pri F. Krajncu ste si svote na straneh za debet in kredit enaki; toraj nima nobeden ničesar terjati.

v Celji.

Kredit. 5.

1889		P. d.		gld.	kr.
Januar	1.	1.	Za saldo od prejšnjega računa	805	—
				<hr/>	<hr/>
				805	—
				<hr/>	<hr/>
Febr.	1.		Za saldo od prejšnjega računa	5	—

tukaj.

Kredit. 6.

1889		P. d.		gld.	kr.
Januar	31.		Za saldo na nov račun	60	—

4. A. Jurci v Ptuji dolgujemo 528.80 gld.
5. A. Medvedu v Celji dolgujemo 5.— "
6. P. Novak tukaj nam je dolžan 60.— "

Za trgovca je naj bolje, da se vsi stavki iz dnevnika vsaki dan prenašajo v glavno knjigo. Z odlašanjem se le delo vedno množi.

Kazalo h glavni knjigi.

<i>A</i>	
<i>B</i>	Bregar M. Celji fol. 2.
<i>C</i>	
<i>Č</i>	
<i>D</i>	
<i>E</i>	
<i>F</i>	
<i>G</i>	
<i>H</i>	
<i>I</i>	
<i>J</i>	Jurca A. v Ptuji fol. 4.
<i>K</i>	Krajnc F. tukaj fol. 3.
<i>L</i>	
<i>M</i>	Medved A. v Celji fol. 5.
<i>N</i>	Novak P. tukaj fol. 6.
<i>O</i>	
<i>P</i>	Perušek S. v Kostanjevici . . fol. 1.
<i>R</i>	
<i>S</i>	
<i>Š</i>	
<i>T</i>	
<i>U</i>	
<i>V</i>	
<i>Z</i>	
<i>Ž</i>	

Razume se, da ima kazalo za vsako pismenko več strani.

5. Prepisnik.

Prepisnik (pismovni, menični in računski) se sicer navadno ne prišteva h glavnim knjigam, to pa zato, ker nij za knjigovodstvo neobhodno potreben, namreč za knjigovodstvo,

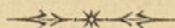
ki nam naj pove, kako stojimo z našimi trgovskimi prijatelji. Ker pa mora imeti vsled člena 28. trgovskega zakona vsak trgovec tako knjigo, navajamo jo mi pri glavnih knjigah.

V to knjigo prepisava trgovec vse poslovne liste, ki jih odpošlje, to so pisma, menice, računi itd., da se še lahko čez več let prepriča, kaj je pisal, za kaj se je zavezal itd.

Knjiga je paginovana. Pri vsakem prepisu zapišemo na levo stran v prvo vrsto kraj, kamor je pismo namenjeno, v sredo ime trgovskega prijatelja, na desno stran pa datum. V drugi vrsti začnemo s prepisom od besede do besede. Konečni poklon izpustimo.

Navadno pa se pisma sedaj ne prepisujejo več, temveč pišemo jih s kemično tinto in napravimo si odtis s pomočjo prepisnega tiskala. *)

Prepisnik ima na konci kazalo, kjer so navedeni vsi trgovci po abecednem redu s pristavljeno stranjo, kjer se nahaja dopis, ravno tako, kakor pri glavni knjigi.

IV. Pomočne knjige jednostavnega knjigovodstva.

Manjšemu trgovcu bodo zadostovale bistvene knjige. Če je pa poslovanje le nekoliko bolj obširno, uvesti si mora trgovec več ali manj pomočnih knjig, kakor to zahteva njegova trgovina. Najvažnije pomočne knjige so:

a) Knjige, katere nam povejo, koliko imamo različnega blaga, menic, vrednostnih papirjev itd. Vse te knjige imenujemo „skontro“. **)

*) Odkar se je uvedlo to prepisno tiskalo, opazuje se, da trgovski pomočniki niso več tako vajeni trgovskemu slogu. Pisma so navadno prepisovali trgovski učenci in se s tem vadili v trgovskem dopisovanju.

**) Italijanska beseda „skontro“ pomeni „plačilo pri zavezani mošnji“, to je plačilo, ko se kompenzuje dolg s terjatvijo. Dalje pomeni „skontro“ dan takega plačila in slednjič knjigo, v katero zapisujemo taka plačila. Ker pa tako plačilo izvira iz tega, da smo blago (ali sploh kako vrednost) za blago dali, pomeni toraj skontro knjige, v katerih imamo različne vrednosti zapisane.

Tako imamo skontro za blago ali blagovnik, skontro za menice ali meničnik, skontro za težice (potezke) ali težičnik, skontro za vrednostne papirje, skontro za peneze (denarje) ali peneznik.

b) Knjige, ki jih vodimo le za to, da se ložje spomnimo tega ali drugega dogodjaja. Takove knjige so: dospetnik, kupovnik ali proračunbenik, prodajnik, naročbenik, stroškovnik.

I. Skontro za blago ali blagovnik.

Blagovnik nam pove, koliko smo dobili blaga, koliko smo ga prodali in koliko še imamo zaloge ter ali imamo pri tem blagu dobiček ali zgubo.

Vsako blago dobi svoj konto. Na levo z „debet“ označeno stran zapisujemo blago, ki smo ga prejeli, na desno, s

Obrazec št. 10.

Debet. (Prihod.)

Bla
Skontro

Datum	štev. zaboja	Teža v kg.			Ime prodajalca	Cena	Znesek	
		surova	tara	čista				
1889								
Febr.	1.	15	475	69	406	}	Zaloga prejšnjega meseca: 3 zaboje Ceylon, čisto 1170 kg.	1 75 2047 50
"	1.	17	513	72	441			
"	1.	20	378	55	323			
"	14.	21	480	65	415	}	A. Jurca v Ptuj. 4 zaboje Portorico čisto: 1486 kg.	1 60 2377 60
"	14.	22	396	54	342			
"	14.	23	410	50	360			
"	14.	24	425	56	369			
						Dobiček		109 30
							2656	4534 40
1889								
Marc	1.	17	513	72	441	}	Zaloga prejšnjega mesca: 2 zaboja Ceylon, čisto 764k.	1 75 1317 —
"	"	20	378	55	323			
"	"	21	480	65	415	}	Zaloga prejšnjega mesca: 3 zaboje Portorico, čisto 1144 kg.	1 60 1830 40
"	"	23	410	50	360			
"	"	24	425	56	369			

„kredit“ označeno stran pa blago, ki smo ga prodali. Razdeljen je blagovnik v jako različne stolpce. Najnavadnji so stolpci za datum, za število zaboja, za množino blaga, za trgovca, od katerega smo blago dobili ali kateremu smo ga prodali, za ceno in za ves znesek.

Saldo uteži ali mere pove trgovcu, koliko ima še zaloge. To saldo bi se toraj moralo strinjati z zalogo; strinja se tudi vsikdar pri takem blagu, ki ne postaja lažje, ne težje, kakor p. pri blagu, ki se prodaja na tucat itd. Vse blago pa ni tako nespremenljivo. Kapljevine izhlapevajo ali se jih nekoliko pri pretakanju izlije. Druge stvari se usuše in postanejo tako nekoliko lažje. Zopet druge stvari postanejo vsled vlažnosti težje. Pri nekaterih stvareh računamo taro po odstotkih; vsakemu pa je znano, da se ta izračunjena tara redkokrat

govnik.
za kavo.

Kredit. (Razhod.)

Datum	štev. zaboja	Teža v kg.			Ime kupca	Cena	Znesek	
		surova	tara	čista				
1889								
Febr.	18.	15	475	69	406	}	S. Perušek, Kostanjevica	1 90 771 40
"	18.	22	396	54	342			
"	28.	17	513	72	441	}	S. Perušek Kostanjevica Zaloga: 3 zaboja Ceylon, čisto 764 kg.	1 75 1317 —
"	"	20	378	55	323			
"	"	21	480	65	415			
"	"	23	410	50	360	}	Zaloga: 3 zaboje Portorico čisto 1144 kg.	1 60 1830 40
"	"	24	425	56	369			
							2656	4534 40

popolnoma strinja s pravo taro. Tako nastanejo netočnosti v knjigah, katerih mi še zakrivili nismo. Saldo se toraj le redkokrat popolnoma strinja z zalogo, navadno je nekoliko večje, le redkokrat nekoliko manjše. Če se pa tudi popolnoma ne strinja, vendar blagovnik trgovcu pové, ali se bliža blago h koncu, ali ga bo treba kmalo naročiti itd.

Ako hočemo vedeti, če imamo pri tem ali drugem blagu dobiček, moramo sklenoti dotični konto. Poiskati moramo najpreje saldo uteži ali mer. Ako se strinja z zalogo, postavimo to saldo na desno stran kot zalogo. Če je saldo večji kot zaloga, odpišemo „primanjkljaj“ na desni strani, če je pa manjši, pripišemo na levi strani „za dobiček pri utežih ali meri“, ter postavimo zopet popisano zalogo na desno stran. Zalogo postavimo po isti ceni v račun, kakor smo blago kupili. Ko smo tako uteži ali mere obeh strani uravnali, poiščemo si saldo denarja. Ako je svota desne strani večja, kakor leva, dobili smo več za blago, kakor pa izdali za njega; saldo nam pove, koliko imamo dobička. Ako je svota leve strani večja, kakor desne, izdali smo več za blago, kakor smo pa za njega dobili; saldo nam pove, koliko imamo zgube. To saldo postavimo kot dobiček ali zgubo na levo, odnosno na desno stran; skozi stolpce za uteži in denar potegnemo svotne črte, pod nje postavimo svote, ki so sedaj v utežéh in denarjih enake, pod njimi pa potegnemo sklepne črte. Zalogo prenesemo kot zalogo prejšnjega meseca na levo stran. Predstoječi obrazec naj to razjasni!

2. Skontro za vrednostne papirje.

Vrednostni papirji so zadolžnice, katere izda država, dežele, občine, trgovske družbe ali zasebniki. Znesek, na katerega se glasi zadolžnica, imenujemo imenovno ali nominalno vrednost. Ako je treba za vrednostni papir plačati toliko, kolikoršna je njegova nominalna vrednost, pravimo, vrednostni papir je „al pari“. Navadno pa je treba za vrednostne papirje več ali manj plačati, kakor je njegova nominalna vrednost. Visokost plačila se ravna po kurzu, to je po vrednosti za en kos državnega papirja ali pa za 100 gld. nominalne

vrednosti. Ako je navedena vrednost za 100 gld. nominalne vrednosti, pravimo, kurz je naveden v odstotkih.

Nekateri vrednostni papirji dajo obresti, mi jih imenujemo obligacije; drugi pa dajo določene dobitke ter se o določenih rokih izžrebujejo, mi jih imenujemo srečke. Tudi nekatere srečke nesó obresti. Ako kupimo vrednostni papir, ki nese obresti, plačati moramo kurz ter obresti od zadnjega obrestnega roka do dne, ko kupimo dotični papir. Obresti računamo vsikdar od nominalne vrednosti.

Najvažniši vrednostni papirji so:

1. Obligacije jednotnega državnega dolga.

- a) Papirna renta } obresti se plačujejo v papirji
b) Srebrna renta } v srebru.

Rente glase se na 50, 100, 1000 in 10000 gld. in nesejo obresti po 5⁰/₁₀₀. Ker pa je treba od teh obresti plačati dohodarine 16⁰/₁₀₀, in ker se ta dohodarina pri izplačevanju takoj odračuna, nesejo v gotovini le 4·2⁰/₁₀₀. Kurz je naveden v odstotkih.

Obresti od obligacij v znesku 50 gld. plačujejo se enkrat v letu, od vseh drugih pa dvakrat in sicer:

Od papirne rente dne 1. februarja in dne 1. avgusta ali pa dne 1. maja in dne 1. novembra.

Od srebrne rente dne 1. januarja in 1. julija ali pa dne 1. aprila in 1. oktobra.

Nevzdignene obresti zapadejo čez 6 let in državna blagajna jih ne izplača več.

2. Državne srečke 1854 l. Te državne zadolžnice glasé se na 250 gld. k. v. (100 gld. k. v. = 105 gld. av. v.). 4⁰/₁₀₀ obresti izplačujejo se vsako leto 1. aprila. Ker se pa takoj odračuna 20⁰/₁₀₀ dohodarine, dajo prav za prav le 3·2 obresti. Vsaka srečka dá 10 gld. k. v. = 10·50 gld. av. v. obresti; ker se pa 20⁰/₁₀₀ ali petina odšteje, dobi se le 8 gld. k. v. = 8·40 gld. av. v. Kurz je naveden za 100 gld. k. v.

Izžrebujejo se meseca januarja in aprila serije, julija in avgusta pa števila.

3. Državne srečke 1860. l. Te državne zadolžnice glasé se na 100, 500 in 1000 gld. Na 500 gld. se glaseče srečke

imentujemo navadno cele. 5% obresti plačujejo se vsacega pol leta in sicer 1. maja in 1. novembra. Ker pa se odračuna 20% dohodarine, dajo prav za prav te srečke le 4% obresti. Kurz naveden je v odstotkih.

Izžrebujejo se meseca februarja in avgusta serije, meseca maja in novembra pa števila.

4. Držayne srečke 1864. l. Te državne zadolžnice glasé se na 100 in 50 gld.; obresti ne dajo nobenih. Izžrebujejo se meseca marca, junija in decembra.

5. Avstrijska zlata renta. Te zadolžnice se glasé na 200, 1000 in 10.000 gld. 4% obresti plačujejo se 1. aprila in 1. oktobra ter se ne računa nobena dohodarina.

Kurz naveden je v odstotkih.

6. Avstrijska papirna renta (naj se razločuje od papirne rente jednotnega državnega dolga). Te zadolžnice glasé se na 100, 1000 in 10.000 gld. 5% obresti plačujejo se 1. marca in 1. septembra ter se ne računa nobena dohodarina.

Kurz naveden je v odstotkih.

7. Zemljiške odveznice. Ko so se leta 1848. odpravile dolžnosti podložnikov, dobili so grajščaki zadolžnice glaseče

Obrazec št. 11. Knjiga za vrednostne papirje.

Skontro pa-

1. Debet. (Prihod.)

Datum prihoda	Ime prodajalca	Obresti od	Nomin. vredn.	Kurz	Znesek		Obresti	
					gld.	kr.	gld.	kr.
1889								
Febr. 1.	Štaj. eskomptna banka	novem.	6500	75	4875	—	68	25
" 15.	Štaj. eskomptna banka	febr.	8400	76	6048	—	14	70
" 28.	Dobiček na kurzu				415	50		95
" 28.	" " obrestih							19
					14900		11338	50 102 90
Marc 1.	Zaloga	novem.	500	76.5	382	50	3	50
" 1.	"	febr.	8400	76.5	6426	—	29	40

se na 100, 500, 1000, 5000, 10.000 gld. k. v.; take zadolžnice so se za vsako kronovino posebej izdale. 5% obresti plačujejo se 1. maja in 1. novembra, odračuna pa se takoj 10% dohodarine tako, da dajo te odveznice 4.5% čistih obresti.

Kurz naveden je vsikdar za 100 gld. k. v.

Od privatnih družeb in mest navedemo le:

8. Delnice avstro-ogrske banke, glaseče se na 600 gld. 5% obresti plačujejo se 1. januarja in 1. julija, razven tega pa se še plačuje vsako leto dividenda.

Kurz je naveden za jedno delnico.

9. Ljubljanskega mesta srečke. Glasé se na 20 gld. Vsako leto meseca januarja je jedno žrebanje. Obresti ne neso nobenih.

Kurz je naveden za jedno srečko.

Vrednostne papirje vpisujemo ravno tako, kakor drugo blago. Prihod zapisujemo na levi, razhod pa na desni strani. Ako imamo mnogo posla s takimi papirji, otvorimo vsaki vrsti poseben konto, drugače pa lahko tudi vse papirje v blagovniku zapišemo ter otvorimo vsem skupaj le eden konto.

pirne rente.

Kredit. (Razhod.) 1.

Datum razhoda	Ime kupca	Obresti od	Nomin. vredn.	Kurz	Znesek		Obresti	
					gld.	kr.	gld.	kr.
1889								
Febr. 10.	A. Jugovic	novem.	6000	75.5	4530	—	70	—
" 28.	Zaloga	"	500	76.5	382	50	3	50
" 28.	"	febr.	8400	76.5	6426	—	29	40
					14900		11338	50 102 90

Ako hočemo vedeti, koliko imamo zaloge, poiščemo si saldo nominalne vrednosti.

Ako hočemo vedeti, ali smo pri trgovini z vrednostnimi papirji dobiček ali zgubo imeli, zapišemo zalogo po dnevnem kurzu na desno stran ter si poiščemo saldo prejetih in izplačanih zneskov. Pri sklepu zapišemo saldo na strani z manjšo svoto. Ako je treba pri sklepu saldo na levi strani pripisati, trgovali smo z dobičkom, drugače pa v zgubo. Sklepamo knjigo ravno tako, kakor blagovnik. Predstoječi obrazec naj to razjasni.

3. Skontro za menice ali meničnik.

Meničnik nam služi ravno tako za menice, kakor blagovnik za blago. Na levi strani vpišemo vsako menico, ki smo jo prejeli, na desni strani jo pa zopet odpišemo, če smo za menico denar dobili ali pa jo namesto plačila odposlali. V meničniku so označene vse menice s se zaporedoma idočimi števili; dotično število zapišemo tudi na menico na levi strani zgoraj.

V meničnik zapišemo tudi vse važne, menice se tikajoče podatke. Ti podatki so: 1. remitent ali pošiljatelj, to je oseba, ki nam je menico poslala, katera je toraj za menični znesek naš upnik. 2. Menični znesek. 3. Dospetek, to je dan, katerega mora menica plačana biti. 4. Trasant ali izdajatelj. 5. Izdatbe mesto, mesec in dan. 6. Trasat, to je oseba, katero

Obrazec št. 12.

Debet. (Prihod.)

Skontro za me

Datum prihoda	Menično štev.	Remitent ali pošiljatelj	Trasant ali izdatelj	Trasat ali plačnik	Menični znesek
Januar	1.	1. inventar	M. Bregar	M. Robič	365 —
„	1.	2. „	F. Krajnc	F. Belec	425 50
„	1.	3. „	S. Perušek	H. Stajuko	450 —
„	7.	4. lastna potezka	lastna potezka	F. Kranjc	600 —
„	18.	5. F. Krajnc	L. Zagorc	L. Lavrenčič	107 25

izdajatelj pozivlje, da naj menico plača. Za vse te podatke napravimo si v meničniku stolpce. Razun teh stolpcev sta še na levi strani stolpca za datum, katerega smo menico prejeli, in za menično število, na desni strani so pa stolpec za datum, katerega smo menico odposlali, za menično število in stolpec, v katerem se pove, zakaj smo menico porabili.

Da nij treba meničnih podatkov dvakrat pisati, to je na levi strani, kadar menico prejmemo in na desni strani, kadar jo izdamo, jemljemo za vsako menico po jedno vrsto. Prazni prostori za datum in za znesek na desni strani nam povedo, da je še menica v naši listnici.

Ako hočemo meničnik sklenoti, zapišemo v stolpec „poraba“, da se nahaja v naši listnici, postavimo v stolpec „znesek“ menično svoto ter seštejemo obe strani. Svoti ste enaki. Pod svote napravimo sklepne črte. Menice v listnici prenesem kot zalogo na levo stran.

4. Skontro za trate ali potezke (tezice) ali tezičnik.

Kakor je treba trgovcu vedeti, koliko ima menic v listnici, ravno tako važno ali pa še važniše je, da vsikdar ve, koliko je dolžan za potezke. Knjigo, ki mu to pove, imenujemo skontro za trate ali tezičnik. Tezičnik vodimo ravno tako, kakor meničnik. Razlika je le v tem, da zapišemo trato na

nice (meničnik).

Kredit. (Razhod.) 1.

Izdatbe			Dospetka		Porabe		Poraba	Menični znesek	Menično štev.
mesto	mesec	dan	mesec	dan	mesec	dan			
Celje	nov.	5.	jan.	5.	jan.	5.	plačano	365 —	1
Krško	dec.	15.	marec	15.	„	15.	prodal 6% dis.	425 50	2
Kostanjevica	„	25.	febr.	13.	„	5.	poslal A. Jurci	450 —	3
Krško	jan.	7.	„	20.					4
Št. Jernej	„	10.	marec	15.					5

Obrazec št. 13.

1. Debet.

Skontro za

Težično št.	Dospetka		Po naredbi	Plačila		Posestnik trate	Težični znesek	
	mese	in dan		mese	in dan			
1.	Jan.	12.	M. Veršeca	Jan.	12.	M. Veršec	572	40
2.	Febr.	1.	lastni					
3.	„	3.	F. Gregoriča					

desni strani, kadar smo jo vsprejeli, to je, kadar smo se zavezali tratino svoto plačati, odpišemo pa jo na levi strani, kadar smo jo plačali.

Namesto trasata in remitenta zapišem si v tezičnik osebo, katera naj po izdateljevi volji menični znesek dobi, v menici s „po naredbi“ označeno ter osebo, katerej sem menični znesek plačal, to je posestnika trate. Oseba, po naredbi katere se naj menični znesek plača, lahko namreč svojo pravico prenese na drugo osebo s tem, da zapiše menici na hrbet, „za me po naredbi tega in tega“.

5. Skontro za denarje ali peneznik.

Če ima trgovec mnogo posla s tujimi in domačimi kovnimi denarji ali penezi, vodi si tudi za to posebno knjigo, peneznik imenovano. Na levi strani zapisuje ves prihod, na desni strani pa odpisuje ves razhod. Vodi se ravno tako, kakor skontro za vrednostne papirje.

6. Dospetnik.

Velike važnosti je za vsakega trgovca, vedeti na tanko, kedaj dospe dan, ko bo treba trato plačati, ali pa, katerega bo za rimeso denar dobil, to je, znati mora dospetek rimes in trat. Če nima mnogo posla z menicami, zadostujeta mu v to zgoraj navedena meničnik in tezičnik, ali služi mu lahko v to tudi vsak koledar, kjer si dospetke

trate (tezičnik).

Kredit. 1.

Vsprejetja	mese	in dan	Težično št.	Trasant ali izdajatelj	I z d a t b e			Težični znesek	
					mesto	mese	dan		
Nov.	15.	1		A. Jureca	Ptuj	nov.	12.	572	40
Dec.	1.	2		T. Porekar	Ormož	dec.	1.	506	—
Jan.	28.	3		A. Medved	Celje	januar	1.	400	—

označi, n. pr. dospetke rimes z rudečim, dospetke trat z modrim pisalom. Kjer pa je mnogo potezk in trat, nista te knjigi za določitev dospetka dovolj pregledni, to pa zato, ker so menice in potezke v teh knjigah navedene po času, kakor smo jih dobili ali podpisali, za pregledno določitev dospetka pa je potreba, da so menice in potezke navedene po redu, kakor dospejo za plačilo. V to nam služi dospetnik. Dospetnik vodimo folijevano. Na levi strani zapisujemo vse rimese, na desni pa vse trate. Razun dospetka in meničnega zneska treba je vedeti pri rimesah osebo, katera nam mora rimeso plačati, to je, znan nam mora biti trasat; pri tratah pa je treba vedeti osebo, katerej bo treba denar plačati, kar je v menici označeno z besedama „po naredbi“.

Če smo za rimeso denar dobili ali trato plačali, prečrtamo dotični znesek v dospetniku ali pa lahko to tudi v posebnem stolpci zaznamovamo.

Rimese. Obrazec št. 14.

Dosp

Dospetka dan	Mesitno štev.	Znesek	Trasat	Opomba
Januar				
1. do 15.	5. 1.	365 —	M. Robič	plačano dné 5. januarja
16. do 31.				
Februar				
1. do 15.	13. 3.	450 —	H. Stajuko	poslal A. Jurci 5. januarja
16. do 28.	20. 4.	600	F. Krajnc	
Marc				
1. do 15.	15. 2. 5.	425 50 107 25	F. Belec L. Lavrenčič	prodal 6% disk. 15. jan.
16. do 31.				

etnik.

Trate.

Dospetka dan	Mesitno štev.	Znesek	Po naredbi	Opomba
1889				
1. do 15.	12. 1.	572 40	M. Veršeca	plačal 12. januarja
16. do 31.				
1889				
1. do 15.	1. 2.	506 —	T. Porekarja	
16. do 28.	28. 3.	400 —	F. Gregoriča	
1889				
1. do 15.				
16. do 31.				

7. Kupovnik ali proračunbenik.

V kupovniku zbira trgovec vse fakture (račune) kupljenega blaga ter si tukaj tudi sestavlja navadno proračun, koliko ga stane blago, ko si je vračunal vse stroške.

8. Prodajnik.

V prodajniku zbira trgovec vse račune prodanega blaga. Nekateri trgovci zbirajo te račune v prepisniku.

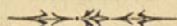
9. Naročbenik.

V naročbenik vpisujemo vsa naročila, ki smo jih dobili od naših trgovskih prijateljev. Ko smo izvršili naročilo, prečrtamo je navadno.

10. Stroškovnik.

Da se blagajna prištedi, napravi si trgovec knjižico, v katero zapisuje vse manjše izdatke, ki jih je imel črez dan, ter vpiše potem celo svoto v blagajno. Takovo knjižico imenujemo stroškovnik.

S tem končujemo teoretično razpravo jednostavnega knjigovodstva. Naša prihodnja naloga bo, uporabiti to razpravo za praktične slučaje.

V. Praktični primer jednostavnega knjigovodstva iz trgovskega poslovanja.

F. Ledenik v Ljubljani ima trgovino s špecerijskim blagom, preskrbljuje pa tudi nakup vrednostnih papirjev in kovanih novcev. Z novim letom napravi si popis vsega svojega premoženja (glej „inventar sestavljen dné 1. januarja“ in in „popis blaga v prodajalnici št. 1.“). Na podlagi tega popisa omisli si nove trgovske knjige in sicer: 1. inventarno knjigo, 2. blagajno, 3. dnevnik, 4. glavno knjigo, 5. blagovnik, kamor zapisuje tudi vrednostne papirje, kovane denarje, menice in potezke, 6. dospetnik, 7. kupovnik, 8. prodajnik.

Ko smo sestavili inventar, prenesemo stavke v bistvene in pomočne knjige. Vsa aktiva prenesemo na „debet“-stran dotičnih knjig, in sicer: gotovino v blagajno, blago, vrednostne papirje, kovane denarje in menice v blagovnik; terjatve najpreje v dnevnik in potem v glavno knjigo. V glavni knjigi otvorimo tudi posebni konti poštni hranilnici in prodajalnici. Ves denar, ki ga vložimo v hranilnico, ali katerega hranilnica za nas prejme; vse blago, ki ga damo prodajalnici, zapišemo „v dolg“: ves denar pa, ki ga vzdignemo iz hranilnice, ali ki ga hranilnica za nas plača; ves denar, ki ga iztržimo v prodajalnici, zapišemo „na korist“ dotičnima kontoma.

Pasiva prenesemo na „kredit“-stran dotičnih knjig, in sicer: potezke v težičnik, dolgove najpreje v dnevnik in potem v glavno knjigo, vsak stavek na svoje konto.

Slednjič označimo v dospetniku dospelost menic in potezek.

Za manjše izdatke, kakor za papir, tiskovine, kolke itd. priredimo si poseben stroškovnik; te stroške prenesemo zadnji dan vsacega meseca v blagajno. Za prodajalnico si omislimo posebno knjižico, kamor zapisujemo vsak dan, kar smo iztržili; iz te knjige prenašamo svote po štirikrat na mesec v blagajno, in ker ima prodajalnica v glavni knjigi svoje konto, tudi v dnevnik in glavno knjigo. Namesto posebne knjižice rabi nam lahko v to tudi vsak pripraven koledar.

S tem je storjen začetek knjigovodstvu. Zasledovati hočemo sedaj dogodjaje, kakor bi se lahko pripetili v teku jednega meseca. Za vsakim dogodjajem bomo takoj podali v majhnem tisku pojasnilo, kako treba vknjižiti dotični dogodjaj, in sicer tako, da bomo najpreje navedli knjigo, za dvopičjem pa način vknjiženja. Trgovski slučajji so ločeni drug od drugega s črtami.

Kedor hoče kaj haska imeti, naj si napravi sam knjige, ter naj vknjižuje, kakor povedano, ter naj vedno primerja svoje vknjiževanje s vknjiževanjem, kakor smo je zgotovili v knjigah, na konci navedenih.

Kako je tekla trgovina meseca januarja.

1. Za domače potrebe dam 120 gld.

Blagajna: Stroški, toraj na stran pod „kredit“.

1. Plačam najemnine za čas od 1. januarja do 31. marca 150 gld.

Blagajna: Kakor v prejšnjem slučaju.

2. Dam prodajalnici za prodajo na drobno:

150 *kg* Ceylon-kave à 176 gld.

150 „ Portorico-kave à 165 gld.

400 „ sladkorja v stožcih à 34 gld.

200 „ sladkorja v kockah à 36 gld.

Dnevnik in glavna knjiga: Prodajalnici „v dolg“, ker dobi blago.

Blagovnik: Blago dotičnim kontom „na korist“.

3. Pošljem A. Jurci v Ptuji rimeso na H. Stajnka v Ptuji za 450 gld. v dan 8. marca proti 6% diskontu ter naročim različnega blaga.

Dnevnik in glavna knjiga: Menično svoto, odštevisi diskont, A. Jurci „v dolg“.

Meničnik: Razhod, toraj menično svoto pod „kredit“.

Dospetnik: Označim menični razhod.

4. Naročim poštni hranilnici po čekih št. 44, 45 in 46, da izplača A. Jurci v Ptuji 400 gld., K. Berdajsu v Mariboru 600 gld., L. Dolencu v Trstu 800 gld.

Dnevnik in glavna knjiga: Nakazane svote poštni hranilnici „na korist“.

Dnevnik in glavna knjiga: A. Jurci v Ptuji 400 gld., K. Berdajsu v Mariboru 600 gld., L. Dolencu v Trstu 800 gld. „v dolg“.

5. N. Smrekar tukaj plača na svoj račun 400 gld. ter vzame na up, plačljivo v treh mescih:

250 *kg* Ceylon-kave à 185 gld.

250 „ Portorico-kave à 175 gld.

350 „ sladkorja v stožcih à 37 gld.

50 „ „ v kockah à 39 gld.

Blagajna: 400 gld. kot dohodki na stran pod „debet“.
Dnevnik in glavna knjiga: 400 gld. N. Smrekarju „na korist“.
Prodajnik: Sestavim račun.
Dnevnik in glavna knjiga: Račun blaga N. Smrekarju „v dolg“.
Blagovnik: Blago dotičnim kontom „na korist“.

6. Poštna hranilnica naznani, da je za - me prejela od J. Lesjaka v Krškem 250 gld., ter pošlje vložni list št. 35, na katerem naroči J. Lesjak kovanega denarja in vrednostnih papirjev.

Dnevnik in glavna knjiga: 250 gld. poštni hranilnici „v dolg“, J. Lesjaku „na korist“.

7. Prodajalnica je iztržila od 1. do 7. jan. 630·95 gld.
Blagajna: Dohodki, toraj na stran pod „debet“.
Dnevnik in glavna knjiga: Prodajalnici „na korist“.

8. A. Jurca v Ptuji pošlje vsled mojega naročila od dne 3. t. m. plačljivo v treh mesecih:

250 stožcev sladkorja čisto 2360 *kg* à 30 gld.
150 zabojev „ v kockah, čisto 750 *kg* à 32 gld.
Zaboje in stroškov računa 5·16 gld.
Vozarine plačam . . . 30·46 „
Drugih stroškov imam . 5·54 „

Ob enem naroči A. Jurca 600 gld. papirne rente in 500 gld. srebrne rente, to pa vsaj do 24. januarja.

Kupovnik: Prepišem fakturo ter napravim proračun.

Blagovnik: Blago „v dolg“ dotičnima kontoma po proračunjem cen.

Dnevnik in glavna knjiga: Fakturin znesek „na korist“ A. Jurci.

Blagajna: Vozarino in druge stroške pod „kredit“. Ker nimam zadosti vrednostih papirjev v zalogi, naročim poštni hranilnici, da kupi za moj račun 1000 gld. papirne in 1000 gld. srebrne rente.

9. J. Lesjaku v Krškem pošljem vsled njegovega naročila od dne 6. t. m.

10 avstro-ogrskih zlatnikov po 4 gld. à 4·80 gld.
4 avstro-ogrške zlatnike po 8 gld. à 9·60 gld.
300 gld. papirne rente à 84·05 gld.
Provizije računam $\frac{1}{4}\%$.

Blagovnik: Kovane denarje in papirno rento kod razhod pod „kredit“ na dotičnih kontih.

Dnevnik in glavna knjiga: Znesek s prišteto provizijo „v dolg“ J. Lesjaku.

10. Poštna hranilnica naznani, da je zame prejela od F. Preskarja v Radečah 800 gld. ter pošlje vložni list št. 38, na katerem naroči F. Preskar različnega blaga.

Dnevnik in glavna knjiga: 800 gld. poštni hranilnici „v dolg“, F. Preskarju „na korist“.

11. Pošljem F. Preskarju naročeno blago:

42 stožcev sladkorja, čisto 418 kg à 35 gld.

35 zabojev sladkorja v kockah čisto 175 kg à 37 gld.
640 kg Portorico-kave à 175 gld.

580 „ Ceylon-kave à 185 gld.

Prodajnik: Sestavim račun.

Dnevnik in glavna knjiga: Račun blaga F. Preskarju „v dolg“.

Blagovnik: Blago dotičnim kontom „na korist“.

12. H. Stanjko v Ptuji pošlje 250.75 gld. s prošnjo, naj plačam v dan 16. januarja njegovo potezko za 250 gld., ki jo ima A. Jugovic tukaj, ter naj si računam provizije 75 kr.

Blagajna: 250.75 gld. kot dohodki pod „debet“.

Dnevnik in glavna knjiga: Otvorim H. Stanjku račun ter mu zapišem „na korist“ 250.75 gld.

13. Poštna hranilnica pošlje naročene vrednostne papirje, in sicer:

1000 gld. papirne rente à 83.75 gld. obresti od 1. novembra,

1000 „ srebrne „ á 84.85 „ „ „ 1. januarja.

Provizije računa $\frac{1}{4}\%$.

Dnevnik in glavna knjiga: Znesek vrednostnih papirjev s prišteto provizijo poštni hranilnici „na korist“.

Blagovnik: Vrednostne papirje kot prihod pod „debet“.

14. Prodajalnica iztržila od dné 8. jan. do 14. januarja 575.64 gld.

Blagajna: Dohodki toraj pod „debet“.

Dnevnik in glavna knjiga: Prodajalnici na „korist“.

15. M. Žmavc plača svojo menico v znesku 350 gld.

Blagajna: 350 gld. kot dohodki pod „debet“.

Meničnik: Menico izdam, toraj pod „kredit“.

Dospetnik: Označim, da je menica plačana.

16. Plačam za H. Stajnka v Ptujki potezko za 250 gld., ki jo ima A. Jugovic tukaj; provizije računam 75 kr.

Blagajna: 250 gld. kot stroški pod „kredit“.

Dnevnik in glavna knjiga: 250 gld. kot plačilo za potezko in 75 kr. kot provizija H. Stajniku „v dolg“.

17. Vložim v poštno hranilnico 2000 gld.

Blagajna: 2000 gld. kot stroški pod „kredit“.

Dnevnik in glavna knjiga: 2000 gld. poštni hranilnici „v dolg“.

18. Naročim poštni hranilnici po čeku št. 47, da izplača 560·90 gld. T. Porekarju na Humu za mojo tezico, ki zapade dne 20. t. m.

Dnevnik in glavna knjiga: 560·90 gld. poštni hranilnici „na korist“.

Tezičnik: Prihod tezice pod „debet“.

Dospetnik: Označim, da je tezica plačana.

19. Prodam proti 6% diskontu eskomptni banki menici:

430 gld. na L. Gaberšeka v dan 5. februarja,

750 „ „ R. Vaniča „ „ 20. „

Blagajna: Svoto menic po odštetem diskontu kot dohodki pod „debet“. Diskont izračunamo, da delimo obrestno število z obrestnim divizorjem. Obrestno število dobimo, ako množimo menično svoto z dnevi ter delimo ta produkt sè sto. Obrestni divizor pa je za:

1%	360	31 ³ / ₄ %	108
1 ¹ / ₂ %	240	3 ³ / ₄ %	96
2 ⁰ / ₀	180	4 ⁰ / ₀	90
2 ¹ / ₄ %	160	4 ¹ / ₂ %	80
2 ¹ / ₂ %	144	5 ⁰ / ₀	72
3 ⁰ / ₀	120	6 ⁰ / ₀	60

Ako imamo več menic, in ako se računajo pri vseh menicah enaki odstotki, dobimo diskont, ako delimo svoto obrestnih števil z obrestnim divizorjem. Toraj:

430 gld. v dan 5. febr. 16 dni, obrestno število . . .	72
750 „ v dan 20. febr. 21 dni, „ „ „ . . .	157
1280 gld. svota obrestnih števil	229
6% diskont	3·81 gld.

Meničnik: Razhod menic pod „kredit“.
 Dospetnik: Označimo, da smo menici prodali.

20. Pošljem A. Jurci naročene vrednostne papirje, in sicer:
200 gld. papirne rente à 83·80 gld. obresti od avgusta,
400 „ „ „ à 83·80 „ „ „ novembra,
300 „ srebrne „ à 84·90 „ „ „ oktobra,
200 „ „ „ à 84·90 „ „ „ januarja.

Provizije računam $\frac{1}{2}\%$.

Dnevnik in glavna knjiga: A. Jurci „v dolg“ znesek vrednostnih papirjev in provizijo.

Blagovnik: Vrednostne papirje kot razhod pod „kredit“.

21. Prodajalnici dam za prodajo na drobno:

450 *kg* Portorico-kave à 165 gld.

350 *kg* Ceylon-kave à 175 gld.

755 „ sladkorja v stožcih à 31·37 gld.

250 „ „ v kockah à 33·37 „

Dnevnik in glavna knjiga: Prodajalnici v „dolg“.

Blagovnik: Razhod, toraj pod „debet“ dotičnih kont.

22. Prodajalnica je iztržila od dné 15. do 22. januarja 660·83 gld.

Blagajna: 660·83 gld. kot dohodki pod „debet“.

Dnevnik in glavna knjiga: Prodajalnici „na korist“.

23. L. Dolenc v Trstu pošlje, plačljivo v treh mesecih ali pa 2% diskont:

1215 *kg* Ceylon-kave à 102·50 gld.

1413 „ Portorico-kave à 92·40 gld.

Zaboje in drugih stroškov računa 15·12 gld.

Colnine plačam 61 gld. za 100 *kg*.

Vozarine plačam 17·28 gld.

Stroškov v Ljubljani imam 13·28 gld.

Račun bodem takoj, to je vsaj v teku osmih dni poravnal.

Kupovnik: Prepišem fakturo ter napravim proračun.

Blagovnik: Blago kot prihod pod „debet“ dotičnih kont po proračunjeni ceni.

Blagajna: Colnino, vozarino in druge stroške pod „kredit“. Ker bodem fakturin znesek takoj plačal, ni ga treba vpisati v dnevnik in v glavno knjigo.

24. Nakažem L. Dolencu v Trstu po poštni hranilnici s čekom št. 48 fakturin znesek odštevši 2% diskont.

Dnevnik in glavna knjiga: Fakturin znesek odštevši 2% diskont poštni hranilnici „v korist“. Ker nisem fakturinega zneska L. Dolencu „v korist“ zapisal, ni mi tudi treba nakazane svote L. Dolencu „v dolg“ zapisati.

25. Prodam A. Juvancu tukaj proti jednomesečnem akceptu:

450 kg Portorico-kave à 165 50 gld.
450 „ sladkorja v stožcih à 32.50 gld.
250 „ „ v kockah à 34.50 „

Prodajnik: Sestavim račun.

Blagovnik: Dotično blago kot razhod pod „kredit“.

Meničnik: Menico kot prihod pod „debet“.

Dospetnik: Označim dospeltek in plačnika.

26. J. Pongračič v Medvodah pošlje:

18 avstro-ogrskih zlatnikov po 4 gld.
13 „ „ „ „ 8 „
32 cekinov.

Jaz jih vzamem po dnevnem kurzu ter si računam $\frac{1}{2}\%$ provizije.

Dnevnik in glavna knjiga: Svota kovanega denarja z odšteto $\frac{1}{2}\%$ provizijo J. Pongračiču „v korist“.

Blagovnik: Kovane denarje kot prihod pod „debet“.

27. Potegnem menico za 2000 gld. na F. Preskarja po naredbi L. Dolenca v Trstu v dan 11. marca ter pošljem to menico L. Dolencu.

Dnevnik in glavna knjiga: Menično svoto „na korist“ F. Preskarju in „v dolg“ L. Dolencu.

28. Vložim v poštno hranilnico 500 gld.

Blagajna: Stroški, toraj pod „kredit“.

Dnevnik in glavna knjiga: Poštni hranilnici v „dolg“

29. Plačam danes prezentovano, po pokazu predočiteljju plačljivo nakaznico K. Berdajsa v Mariboru za 230·60 gld.

Blagajna: Stroški, toraj nakazano svoto pod „kredit“

Dnevnik in glavna knjiga: Nakazano svoto K. Berdajsu „v dolg“.

30. N. Smrekar, tukaj dá mi rimeso za 1000 gld. na A. Jugovica v dan 10. marca, izdano po F. Veršiči v Ptujji dné 10. januarja, proti 6⁰/₀ diskontu.

Dnevnik in glavna knjiga: Rimesino svoto, odštevsí 6⁰/₀ diskont N. Smrekarju „na korist“.

Meničnik: Rimeso kot prihod pod „debet“.

Dospetnik: Označim dospeltek in plačnika.

31. Prodajalnica je iztržila od dné 23. do 31. januarja 560·70 gld.

Blagajna: Dohodki, toraj pod „kredit“.

Dnevnik in glavna knjiga: Prodajalnici „na korist“.

31. Plačam trgovskim pomočnikom 175 gld.

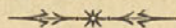
Blagajna: Stroški, toraj pod „kredit“.

31. Za papir, tiskovine, kolke, poštné znamke itd. 43·15 kr.

Blagajna: Stroški, toraj pod „kredit“.

S k l e p.

Mi sklenemo vse knjige, kakor smo povedali pri dotičnih knjigah ter sestavimo zopet inventar. Iz inventara zvemo današnje čisto premoženje. Ako odštejemo od njega čisto premoženje od dné 1. januarja, dobimo čisti dobiček. Čisti dobiček dobimo tudi, ako si poiščemo dobiček pri vseh slučajih ter odštejemo od dobičkove svote svoto vseh plačil, katero plačamo za svoje trgovsko poslovanje. Ta račun je sestavljen na konci inventarne knjige pod imenom „podrobni izkaz zgube in dobička“.

Inventarna knjiga.

I. Inventar, sestavljen

Zapored. tek. št.	Aktiva:	gld.		kr.	
1.	Gotovine			1415	29
2.	Vrednostnih papirjev:				
	500 gld. papirne rente à 83.65	418	25		
	obresti od meseca avgusta	427	—		
	300 gld. srebrne rente à 84.75	254	25		
	obresti od meseca oktobra	257	40		
	5 državnih srečk 1854 l. à 131.75	1646	85		
	obresti od meseca aprila	1678	35	2362	75
3.	Kovanega denarja:				
	25 avstro-ogr. zlatnikov po 4 gld. à 4.73	118	25		
	10 " " " " 8 " à 9.46	94	60		
	10 zlatnikov po 20 frankov	94	60		
	20 " " 20 mark	234	20	541	65
4.	Menic:				
	Na M. Žmavca tukaj v dan 15. januarja	350	—		
	" L. Gaberška v Celji v dan 5. febr.	430	—		
	" R. Vaniča v Mariboru v dan 20. febr.	750	—		
	" H. Stanjka v Ptuj v dan 8. marca	450	—	1980	—
5.	Vlog v poštni hranilnici			8519	45
6.	Blaga v skladišči:				
	a) sladkorja:				
	v stožeh 78 stožcev čisto 815 kg à 34	277	10		
	v kockah, 50 zabojev po 5 kg à 36	90	—		
	b) kave:				
	Portorico, 5 vreč, čisto 1672 kg à 165	2758	80		
	Ceylon, 4 vreče, čisto 1319 kg à 175	2308	25		
	c) vrednost različnih zabojev	48	90	5483	05
	Odnos			20302	19

dné 1. januarja

2.

Zapored. tek. št.		gld.		kr.	
	Prenos			20302	19
7.	Blaga v prodajalnici:				
	vrednost po posebnem popisu št. 1			1838	01
8.	Terjatev:				
	Pri N. Smrekarju tukaj	407	18		
	" J. Lesjaku v Krškem	319	65		
	" F. Preskarju v Radečah	516	—		
	" J. Pongračiču v Medvodah	315	69	1558	52
	Svota imenja			23698	72
	Pasiva:				
1.	Trat:				
	Po naredbi T. Porekarju na Humu v dan 20. jan.	560	90		
	Po naredbi H. Simoniča v Celji v dan 25. marca	380	75	941	65
2.	Dolgov v knjigah:				
	A. Jurci v Ptuj	700	—		
	K. Berdajsu v Mariboru	830	60		
	L. Dolencu v Trstu	916	80	2447	40
	Svota dolgov			3389	05
	Pregled:				
	Aktiva			23698	72
	Pasiva			3389	05
	Čisto premoženje			20309	67
	V Ljubljani, dné 1. januarja 1889.				
	F. Ledenik l. r.				

Popis št. I blaga v prodajalnici,
sestavljen dne 1. januarja 1889.

3.

Zapored. tek. št.		gld.		kr.	
1.	Blaga:				
	250 <i>kg</i> sladkorja v stožcih à 34	85	—		
	15 zabojev po 5 <i>kg</i> sladkorja v kockah čisto 75 <i>kg</i> à 36	27	—		
	16 <i>kg</i> žoltega sladkorja (kandis) à 38	6	08		
	215 „ Ceylon-kave à 175	376	25		
	198 „ Portorico-kave à 165	326	70		
	50 „ grozdjiča à 44	22	—		
	75 „ cibeb à 48	36	—		
	63 „ rozin à 52	32	76		
	115 „ riža à 22	25	30		
	24 „ mandeljnov à 116	27	84		
	15 „ popra à 152	32	80		
	36 steklenic ruma à 120	43	20		
	59 zabojev čaja à 65	38	35		
	35 <i>kg</i> sode à 10	3	50		
	45 steklenic črne tinte à 8 kr.	3	60		
	30 „ rudeče tinte à 8 kr.	2	40		
	48 butar zobotrebk à 0·5	—	24		
	78 zabojev sveč à 38	29	64		
	60 <i>kg</i> mila à 20	12	—		
	15 tucatrov glicerín. mila à 65	9	75	1140	41
2.	Dolgov kupeev na knjige			317	60
3.	Premičnin v prodajalnici			380	—
				1838	01

V Ljubljani, dne 1. januarja 1889.

F. Ledenik.

Popis št. 2 blaga v prodajalnici,
sestavljen dne 31. januarja 1889.

4.

Zapored. tek. št.		gld.		kr.	
1.	Blaga:				
	580 kg sladkorja v štozeih à 31:37	181	94		
	20 zabojev po 5 kg sladkorja v kockah à 33:37	33	37		
	8 kg žoltega sladkorja (kandis) à 38	3	04		
	415 kg Ceylon-kave à 175	726	25		
	350 „ Portorico-kave à 165	577	50		
	15 „ grozdjiča à 44	6	60		
	20 „ cibeb à 48	9	60		
	25 „ rozin à 52	13	—		
	35 „ riža à 22	7	70		
	10 „ mandeljnov à 114	11	60		
	5 „ popra à 152	7	60		
	12 steklenic ruma à 120	14	40		
	25 zabojev čaja à 65	16	25		
	10 kg sode à 10	1	—		
	30 steklenic črne tinte à 8 kr.	2	40		
	12 „ rudeče tinte à 8 kr.	—	96		
	18 butar zobotrebk à 0:5	—	09		
	24 zabojev sveč à 38	9	12		
	15 kg mila à 20	3	—		
	5 tucotov glicerina, mila à 65	3	25	1628	67
2.	Dolgov kupcev na knjige			354	14
3.	Premičnin v prodajalnici	380	—		
	odbitka za obrabo 1%	3	80	376	20
				2359	01

V Ljubljani, dne 31. januarja 1889.

F. Ledenik l. r.

5. Inventar, sestavljen

Zapored. tek. št.		gld.		kr.	
Aktiva:					
1.	Gotovine			881	96
2.	Vrednostnih papirjev:				
	600 gld. papirne rente à 83:80	502	80		
	obresti od meseca novembra	6	30	509	10
	800 gld. srebrne rente à 84:90	679	20		
	obresti od meseca januarja	2	80	682	—
	5 državnih srečk 1854 l. nom. vrednost 1250 k. v. à 130:96	1637	—		
	obresti od meseca aprila	35	—	1672	—
				2863	10
3.	Kovanega denarja:				
	33 zlatnikov po 4 gld. à 4:78	157	74		
	19 „ „ 8 „ à 9:56	181	64		
	10 „ „ 20 frank. à 9:56	95	60		
	20 „ „ 20 mark à 11:83	236	60		
	32 cekinov à 5:69	182	08	853	66
4.	Menic:				
	Na A. Juvanca tukaj v dan 25. februarja	978	75		
	„ A. Jugovica tukaj v dan 10. marca	1000	—	1978	75
5.	Vlog v poštni hranilnici			5493	51
6.	Blaga v skladišči:				
	a) sladkorja:				
	v stožcih, 76 stožcev, čisto 692 kg à 31:37	217	08		
	v kockah, 15 zabojev, čisto 75 kg à 33:37	25	02		
	b) kave:				
	Portorico, 3 vreče, čisto 1139 kg à 155:14	1767	04		
	Ceylon, 3 vreče, čisto 1200 kg à 165:24	1982	88		
	c) vrednost različnih zabojev	46	70	4038	72
	Odnos			16109	70

dné 31. januarja 1889.

6.

Zapored. tek. št.		gld.		kr.	
	Prenos			16109	70
7.	Blaga v prodajalnici:				
	vrednost po posebnem popisu št. 2			2359	01
8.	Terjatev:				
	Pri N. Smrekarju, tukaj	64	26		
	„ J. Lesjaku v Krškem	415	48		
	„ F. Preskarju v Radečah	122	40		
	„ A. Jurci v Ptuji	168	97		
	„ L. Dolencu v Tistu	1883	20	2654	31
	Svota imenja			21123	02
Pasiva:					
1.	Trata po naredbi H. Simoniča v Celji v dan 25. marca			380	75
2.	Dolg v knjigah:				
	J. Pongračiču v Medvodah			74	75
	Svota dolgov			455	50
Pregled:					
	Aktiva			21123	02
	Pasiva			455	50
	Današnje čisto premoženje			20667	52
	Čisto premoženje dné 1. januarja			20309	67
	Čisti dobiček meseca januarja			357	85
V Ljubljani, dné 31. januarja 1889.					
F. Ledenik l. r.					

7. Podrobni izkaz zgube in dobička.

A. Dobiček.			
1.	Za provizijo:		
	pri J. Lesjaku dné 9. januarja	1 72	
	" H. Stanjki " 16. "	— 75	
	" A. Jurci " 20. "	4 69	
	" J. Pongračiču dné 26. januarja	1 96	9 12
2.	Za diskont pri blagu L. Dolenca dné 4. jan.		51 32
3.	" " " menici N. Smrekarja 30. jan.		6 83
4.	" dobiček v prodajalnici meseca januarja		555 86
5.	" " pri blagu v skladišči meseca jan.:		
	a) pri kavi	185 84	
	b) pri sladkorju	39 72	225 56
6.	Za dobiček pri vrednostnih papirjih:		
	a) pri papirni in srebrni renti na kurzu in obrestih	7 70	
	b) pri državnih srečkah na obrestih	3 50	11 20
7.	" dobiček pri kovanih denarjih na kurzu		6 01
8.	" " " zabojih *)		2 90
9.	" " " proračunjeni ceni blaga L. Dolenca dné 23. januarja		— 04
	Skupaj		868 84
B. Zguba.			
1.	Za domače potrebe dné 1. jan.		120 —
2.	" najemnino dné 1. jan.		150 —
3.	" diskont pri menicah:		
	a) pri menici dné 3. jan. A. Jurci poslani banki prodanih	4 87	
	b) " menicah, dné 19. jan. eskomptni banki prodanih	3 81	8 —
4.	Za provizijo poštni branilnici dné 31. jan.		4 24
5.	" plačilo trgovinskim pomočnikom 31. jan.		175 —
6.	" papir, tiskovine itd. dné 31. jan.		43 15
7.	" zgubo pri državnih srečkah na kurzu		9 85
8.	" " " proračunjeni ceni blaga Ant. Jurca dné 8. jan.		— 07
	Skupaj		510 99
	Ako odštejemo od dobička v znesku		868 84
	zgubo v znesku		510 99
	ostane čistega dobička za mesec januar		357 85

*) Vrednost zabojev dné 31. januarja po inventarji 4670

Za zaboje smo računali:

N. Smrekarju	1:25	
T. Preskarju	2:85	
A. Juvanču	1:50	
		5:10
		5180
Vrednost zabojev dné 1. januarja		4890
Toraj dobiček pri zabojih		290

Blagajna.

I. Debet (dohodki.)

1889			gld.	kr.	gld.	kr.
Januar	1.	Gotovine, kakor izkazuje inventar			1415	29
"	5.	M. Smrekar tukaj plača na svoj račun			400	—
"	7.	Prodajalnica iztržila od 1. do 7. jan.			630	95
"	12.	H. Stanjko v Ptuji za svoje gotovo plačilo			250	75
"	14.	Prodajalnica iztržila od 8. do 14. jan.			575	64
"	15.	M. Žmave za svojo potezko			350	—
"	19.	Za eskomptni banki prodani menici: na L. Gabrška v dan 5. februarja	430	—		
"		" R. Vaniča " 20. "	750	—		
			1180	—		
		odštevisi 6%o diskont	3	81	1176	19
"	22.	Prodajalnica iztržila od 15. do 22. jan.			660	83
"	31.	" " " 23. " 31. "			560	70
					6020	35
Febr.	1.	Saldo od prejšnjega računa			881	96

Kredit (Stroški). I.

1889			gld.	kr.	gld.	kr.
Januar	1.	Za domače potrebe			120	—
"	1.	" najemnino od 1. jan. do 31. marca			150	—
"	8.	" poslano blago A. Jurce v Ptuji: vozarina	30	46		
		stroški v Ljubljani	5	54	36	—
"	16.	" potezko H. Stanjka pri A. Jugoviciu			250	—
"	17.	" vlogo v poštno hranilnico			2000	—
"	23.	" poslano blago L. Dolenca v Trstu: colnina za 2628 kg kave á 61 gld.	1603	08		
		vozarina	17	28		
		stroški v Ljubljani	13	28	1633	64
"	28.	" vlogo v poštno hranilnico			500	—
"	29.	" nakaznico K. Berdajsa v Mariboru			230	60
"	31.	Plačam trgovskim pomočnikom			175	—
"	31.	Za tiskovine, papir, koleke, poštne znamke itd. po posebnem stroškovniku			43	15
"	31.	Saldo na nov račun			881	96
					6020	35

Dnevnik.

I. Januar 1889 I.

Folij gl. knj.	Dan		gld.		kr.	
1.	1.	N. Smrekar tukaj debet (prejel) za saldo prejšnjega računa			407	18
1.	1.	L. Lesjak v Krškem debet za saldo prejšnjega računa			319	65
2.	1.	F. Preskar v Radečah debet za saldo prejšnjega računa			516	—
2.	1.	J. Pongračič v Medvodah debet za saldo prejšnjega računa			315	69
3.	1.	Poštna hranilnica debet za saldo prejšnjega računa			8519	45
3.	1.	Prodajalnica debet za vrednost po posebnem popisu			1838	01
4.	1.	A. Jurca v Ptuji kredit (dal) za saldo prejšnjega računa			700	—
4.	1.	K. Berdajs v Mariboru kredit za saldo prejšnjega računa			830	60
5.	1.	L. Dolenc v Trstu kredit za saldo prejšnjega računa			916	80
3.	2.	Prodajalnica debet za sledeče blago: 150 kg Ceylon-kave à 175 150 „ Portorico-kave à 165 400 „ sladkorja v stožcih à 34 200 „ sladkorja v kockah, v zabojih po 5 kg à 36			262 247 186 72	50 50 — —
4.	3.	A. Jurca v Ptuji debet za poslano rimeso na H. Stanjka v dan 8. marca odštevisi 6%o diskont za 65 dni			450 4	— 87
3.	4.	Poštna hranilnica kredit za nakazanih: A. Jurci po čeku št. 41 K. Berdajsu po čeku št. 45 L. Dolencu „ „ št. 46			400 600 800	— — —
					1800	—

Januar 1889 I.

2.

Folij gl. knj.	Dan		gld.		kr.		
4.	4.	A. Jurca v Ptuj za po čeku št. 44 nakazanih	debet		400	—	
4.	4.	K. Berdajs v Mariboru po čeku št. 46 nakazanih	debet		600	—	
5.	4.	L. Dolenc v Trstu za po čeku št. 46 nakazanih	debet		800	—	
1.	5.	N. Smrekar tukaj za svoje gotovo plačilo	kredit		400	—	
1.	5.	N. Smrekar tukaj za različno blago	debet	1050		25	
3.	6.	Poštna hranilnica za J. Lesjakovo plačilo	debet		250	—	
1.	6.	J. Lesjak v Krškem za plačilo poštne hranilnici z vložnim listkom št. 35	kredit		250	—	
3.	7.	Prodajalnica za prodano blago od 1. do 7. jan.	kredit		630	95	
4.	8.	A. Jurca v Ptuj za različno blago	kredit		920	16	
1.	9.	L. Lesjak v Krškem za poslanih mu: 10 avstro-ogrskih zlatnikov po 4 gld. à 4:80 4 avstro-ogrške zlatnike po 8 gld. à 9:60 300 gld. srebrne rente à 84:05 obresti od mesca avgusta 1/2% provizije	debet	48 38 252:15 5:56 1:72	— 40 71 — 72	345	88
3.	10.	Poštna hranilnica za F. Preskarjevo plačilo	debet		800	—	
2.	10.	F. Preskar v Radečah za plačilo poštne hranilnici z vložnim listkom št. 38	kredit		800	—	
2.	11.	F. Preskar v Radečah za različno blago	debet	2406		40	

3.

Januar 1889 I.

Folij gl. knj.	Dan		gld.	kr.	gld.	kr.
5.	12.	H. Stajnko v Ptuiji kredit za gotovo plačilo			250	75
3.	13.	Poštna hranilnica kredit za poslanih: 1000 gld. papirne rente à 83·75 837·50 obresti od meseca novembra 8·51 846 01 1000 gld. srebrne rente à 84·85 848·50 obresti od meseca januarja 1·51 850 01 1/4% provizije 4 24 1700 26	846	01		
3.	14.	Prodajalnica kredit za prodano blago od 8. do 14. jan.			575	64
10.	16.	H. Stajnko v Ptuiji debet za potezko pri A. Jugovicu „ provizijo	250	—	250	75
3.	17.	Poštna hranilnica debet za gotovo vlogo z vložnim listkom št. 45			2000	—
3.	18.	Poštna hranilnica kredit za A. Porekarju s čekom št. 47 na- kazanih			560	90
4.	20.	A. Jurca v Ptuiji debet za poslani vrednostne papirje: 200 gld. papirne rente à 83·80 167·60 obresti od mesca avgusta . 3·96 171 56 400 gld. papirne rente à 83·80 335·20 obresti od meseca novembra . 3·73 338 93 300 gld. srebrne rente à 84·90 254·70 obresti od meseca oktobra . 3 85 258 55 200 gld. srebrne rente à 84·90 169·0 obresti od meseca januarja . 0·47 170 27 1/2% provizije 4 69 944 —	171	56	338	93
3.	21.	Prodajalnica debet za sledeče blago: 450 kg Portorico-kave à 165— 742 50 350 „ Ceylon-kave à 175— 612 50 755 „ sladkorja v stožcih à 31·37 236 84 250 „ „ v kockah à 34·37 83 42 1675 26	742	50	612	50
			236	84	83	42
					1675	26

Januar 1889 I.

4.

Folij gl. knj.	Dan		gld.		kr.	
			gld.	kr.	gld.	kr.
3.	22.	Prodajalnica kredit za prodano blago od dné 15. do 21. jan.			660	83
3.	24.	Poštna hranilnica kredit za L. Dolencu s čekom št. 48 nakazan fakturin znesek od dné 22. jan. . . . odštevši 2% diskont	2566	10 51 32	2514	78
2.	26.	J. Pongračič v Medvodah kredit za poslane kovane denarje: 18 avstro-ogrskih zlatnikov po 4 gld. à 4-78 13 avstro-ogrskih zlatnikov po 8 gld. à 9-56 32 cesarskih cekinov à 5-69 odštevši 1/2% provizije		86 04 124 28 182 08 392 40 1 96		390 44
2.	27.	F. Preskar v Radečah kredit za mojo potezko po naredbi L. Dolenca			2000	—
5.	27.	L. Dolenc v Trstu debet za poslano mu rimeso na F. Preskarja			2000	—
3.	28.	Poštna hranilnica debet za gotovo vlogo z vložnim listkom št. 46			500	—
4.	29.	K. Berdajs v Mariboru debet za nakaznico, po pokazu plačljivo .			230	60
1.	30.	N. Smrekar tukaj kredit za rimeso na A. Jugovica dné 10. marca odštevši 6% diskont za 43 dni . . .	1000	— 6 83	993	17
3.	31.	Prodajalnica kredit za prodano blago od 23. do 31. jan.			560	70

Glavna knjiga.

1. Debet.

N. Smrekar

1889		Pag. dnev.		gld.	kr.
Januar	1.	1.	Za saldo od prejšnjega računa	407	18
"	5.	2.	" različno blago	1050	25
				<hr/>	<hr/>
				1457	43
Febr.	1.		Za saldo prejšnjega računa	64	26

J. Lesjak

1889		Pag. dnev.		gld.	kr.
Januar	1.	1.	Za saldo od prejšnjega računa	319	65
"	9.	2.	" poslane kovane denarje, vrednostne papirje in provizijo	345	83
				<hr/>	<hr/>
				665	48
Febr.	1.		Za saldo od prejšnjega računa	415	68

tukaj.

Kredit. 1.

1889		Pag. dnev.		gld.	kr.
Januar	5.	2.	Za svoje gotovo plačilo	400	—
"	30.	4.	" rimeso na A. Jugovica v dan 10. marca	993	17
"	31.		" saldo na nov račun	64	26
				<hr/>	<hr/>
				1457	43

v Krškem.

1889		Pag. dnev.		gld.	kr.
Januar	6.	2.	Za plačilo poštni hranilnici z vložnim listkom št. 35	250	—
"	31.		" saldo na nov račun	415	48
				<hr/>	<hr/>
				665	48

2. Debet.

F. Preskar

1889		Pag. dnev.		gld.	kr.
Januar	1.	1.	Za saldo od prejšnjega računa	516	—
„	11.	2.	„ različno blago	2406	40
				<hr/>	<hr/>
				2922	40
Febr.	1.		Za saldo od prejšnjega računa	122	40

J. Pongračič

1889		Pag. dnev.		gld.	kr.
Januar	1.	1.	Za saldo od prejšnjega računa	315	69
„	26.	4.	„ poslane kovane denarje odštevši provizijo	390	44
„	31.		„ saldo na nov račun	74	75
				<hr/>	<hr/>
				780	88
<p>Opomba: Tukaj smo pokazali, kako je treba napačno vpisan stavek popraviti. (Glej teoretično razpravo!)</p>					

v Radečah.

Kredit. 2.

1889		Pag. dnev.		gld.	kr.
Januar	10.	2.	Za plačilo poštni hranilnici z vložnim listkom št. 38	800	—
„	27.	4.	„ moje potezko po naredbi L. Dolencea	2000	—
„	31.		„ saldo na nov račun	122	40
				<hr/>	<hr/>
				2922	40

v Medvodah.

1889		Pag. dnev.		gld.	kr.
Januar	26.	4.	Storno: za poslane kovane denarje itd.	390	44
„	26.	4.	Za poslane kovane denarje odštevši provizijo	390	44
				<hr/>	<hr/>
				780	88
Febr.	1.		Za saldo prejšnjega računa	74	75

3. Debet.

Poštna

1889		Pag. dnevni		gld.	kr.
Januar	1.	1.	Za saldo od prejšnjega računa	8519	45
"	6.	2.	" J. Lesjakovo plačilo	250	—
"	10.	2.	" F. Preskarjevo plačilo	800	—
"	17.	3.	" gotovo vlogo z vložnim listkom št. 45	2000	—
"	28.	4.	" " " " " št. 46	500	—
				<hr/>	<hr/>
				12069	45
Febr.	1.		Za saldo prejšnjega računa	5493	51

Proda

1889		Pag. dnevni		gld.	kr.
Januar	1.	1.	Za vrednost po posebnem popisu št. 1	1838	01
"		2.	" različno blago	718	—
"	21.	4.	" " " " "	1675	26
"	31.		" dobiček meseca januarja	555	86
				<hr/>	<hr/>
				4787	13
Febr.	1.		Za vrednost po posebnem popisu št. 2	2359	01

hranilnica.

Kredit. 3.

1889		Pag. dnevni		gld.	kr.
Januar	4.	2.	Za A. Jurci, K. Berdajsu in L. Dolencu s čeki št. 44, 45 in 46 nakazanih	1800	—
"	13.	3.	" poslane vrednostne papirje in provizijo	1700	26
"	18.	3.	" T. Porekarju s čekom št. 47 nakazanih	560	90
"	23.	4.	" L. Dolencu " " 48 "	2514	78
"	31.		" saldo na nov račun	5493	51
				<hr/>	<hr/>
				12069	45

jalnica.

1889		Pag. dnevni		gld.	kr.
Januar	7.	2.	Za prodano blago od 1. do 7. jan.	630	95
"	14.	3.	" " " " 8. " 14. "	575	64
"	22.	4.	" " " " 15. " 22. "	660	83
"	31.	5.	" " " " 23. " 31. "	560	70
"	31.		" vrednost po posebnem popisu št. 2	2359	01
				<hr/>	<hr/>
				4787	13

4. Debet.

A. Jurca

1889		Pag. dnevni.		gld. kr.	
Januar	3.	1.	Za poslano rimeso na H. Stajno v dan 3. marca odštevi 6%o diskont za 65 dni	445	13
„	4.	2.	„ po čeku št. 44 nakazanih	400	—
„	20.	3.	„ vrednostne papirje in provizijo	944	—
				<hr/>	<hr/>
				1789	13
Febr.	1.		Za saldo od prejšnjega računa	168	—

K. Berdajs

1889		Pag. dnevni.		gld. kr.	
Januar	4.	2.	Za po čeku št. 45 nakazanih	600	—
„	29.	5.	„ nakaznico po pokazu plačljivo	230	60
				<hr/>	<hr/>
				830	60

v Ptui.

Kredit. 4.

1889		Pag. dnevni.		gld. kr.	
Januar	1.	1.	Za saldo od prejšnjega računa	700	—
„	8.	2.	„ različno blago	920	16
„	31.		„ saldo na nov račun	168	97
				<hr/>	<hr/>
				1789	13

v Mariboru.

1889		Pag. dnevni.		gld. kr.	
Januar	1.	1.	Za saldo od prejšnjega računa	830	60
				<hr/>	<hr/>
				830	60

5. Debet.

L. Dolenc

1889		Pag. dnevni.		gld. kr.	
Januar	4.	2.	Za po čeku št. 46 nakazanih	800	—
"	27.	5.	" poslano rimeso na F. Preskarja	2000	—
				<hr/>	<hr/>
				2800	—
Febr.	1.		Za saldo prejšnjega računa	1883	20

H. Stajnko

1889		Pag. dnevni.		gld. kr.	
Januar	16.	3.	Za potezko pri A. Jugovicu in provizijo	250	75
				<hr/>	<hr/>

v Trstu.

Kredit. 5.

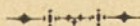
1889		Pag. dnevni.		gld. kr.	
Januar	1.	1.	Za saldo od prejšnjega računa	916	80
			" " na nov račun	1883	20
				<hr/>	<hr/>
				2800	—

v Ptuij.

1889		Pag. dnevni.		gld. kr.	
Januar	12.	3.	Za gotovo plačilo	250	75
				<hr/>	<hr/>

Kazalo h glavni knjigi.

<i>A</i>	
<i>B</i>	Berdajs K v Mariboru . . . fol. 4
<i>C</i>	
<i>Č</i>	
<i>D</i>	Dolenc L. v Trstu fol. 5
<i>E</i>	
<i>F</i>	
<i>G</i>	
<i>H</i>	
<i>I</i>	
<i>J</i>	Jurca A. v Ptuji fol. 4
<i>K</i>	
<i>L</i>	Lesjak J. v Krškem fol 1
<i>M</i>	
<i>N</i>	
<i>O</i>	
<i>P</i>	Preskar F. v Radečah . . . fol. 2
	Pongračič F. v Medvodah . . . fol. 2
	Poštna hranilnica fol. 3
	Prodajalnica fol. 3
<i>R</i>	
<i>S</i>	Smrekar N. tukaj fol. 1
	Stanjko H. v Ptuji fol. 5
<i>Š</i>	
<i>T</i>	
<i>U</i>	
<i>V</i>	
<i>Z</i>	
<i>Ž</i>	

Blagovnik.

1. Debet. **K a v a**

Datum	Ime kupca	Portorico	Ceylon	Cena za 100 kg.	Znesek
1889		Čista teža v kg.			
Januar 1.	Zaloga, 5 vreč	1672		165 —	2758 80
" 1.	" 4 "		1319	175 —	2308 25
" 23.	L. Dolenc v Trstu 4 vreče	1413		155 14	2192 12
" 23.	" " 3 "		1215	165 24	2007 66
	Dobiček				185 84
		3085	2534		9452 67
Febr. 1.	Zaloga, 3 vreče	1139		155 14	1767 04
" 1.	" 3 "		1200	165 24	1982 88

Sladkor.

Datum	Ime prodajalca	v stožcih	v kockah	Cena za 100 kg.	Znesek
1889		Čista teža v kg.			
Januar 1.	Zaloga: 78 stožcev	815		34 —	277 10
" 1.	" 50 zabojev à 5 kg		250	36 —	90 —
" 8.	A. Jurca: 250 stožcev	2250		31 37	705 82
" 8.	" 150 zabojev		750	33 37	250 27
	Dobiček				39 72
		3065	1000		1362 91
Febr. 1.	Zaloga: 76 stožcev	692		31 37	217 08
" 1.	" 15 zabojev		75	33 37	25 02

K a v a Kredit. 1.

Datum	Ime prodajalca	Portorico	Ceylon	Cena za 100 kg.	Znesek
1889		Čista teža v kg.			
Januar 2.	Prodajalnica	150		165 —	247 50
" 2.	"		150	175 —	262 50
" 5.	N. Surekar tukaj	250		175 —	437 50
" 5.	" "		250	185 —	462 50
" 11.	F. Preskar v Radečah	640		175 —	1120 —
" 11.	" "		580	185 —	1073 —
" 21.	Prodajalnica	450		165 —	742 50
" 21.	" "		350	175 —	612 50
" 25.	A. Juvanc tukaj	450		165 50	744 75
" 31.	Zaloga 3 vreče	1139		155 14	1767 04
" 31.	" 3 "		1200	165 24	1982 88
	Primanjkljaj	6	4		
		3085	2534		9452 67

Sladkor.

Datum	Ime kupca	v stožcih	v kockah	Cena za 100 kg.	Znesek
1889		Čista teža v kg.			
Januar 2.	Prodajalnica: 44 stožcev	400		34 —	136 —
" 2.	" 40 zabojev		200	36 —	72 —
" 5.	N. Surekar: 38 stožcev	350		37 —	129 50
" 5.	" 10 zabojev		50	39 —	19 50
" 11.	F. Preskar: 45 stožcev	418		35 —	146 30
" 11.	" 35 zabojev		175	37 —	64 75
" 21.	Prodajalnica: 80 stožev	755		31 37	236 84
" 21.	" 50 zabojev		250	33 37	83 42
" 25.	A. Juvanc: 45 stožcev	450		32 50	146 25
" 25.	" 50 zabojev		250	34 50	86 25
" 31.	Zaloga: 76 stožcev	692		31 37	217 08
" 31.	" 15 zabojev		75	33 37	25 02
		3065	1000		1362 91

2. Debet. Kovani denarji

Datum 1889	Ime prodajalca	Zlatniki po				Čekini	Kurz	Znesek
		4 glđ.	8 glđ.	20 frk.	20mrk.			
Januar	1. Zaloga	25					4 73	118 25
"	1. "		10				9 46	94 60
"	1. "			10			9 46	94 60
"	1. "				20		11 71	234 20
"	26. J. Pongračič	18					4 78	86 04
"	26. "		13				9 56	124 28
"	26. "					32	5 69	182 08
	Dobiček na kurzu							6 01
		43	23	10	20	32		940 06
Febr.	1. Zaloga	33					4 78	157 74
"	1. "		19				9 56	181 64
"	1. "			10			9 56	95 60
"	1. "				20		11 83	236 60
"	1. "					32	5 69	182 08

Papirna in srebrna renta

Datum 1889	Ime prodajalca	Papirna	Srebrna	Kurz	Znesek	Obresti	
		Nominalna vrednost				za čas od	Znesek
Jan.	1. Zaloga	500		83 65	418 25	avg.	8 75
"	1. "		300	84 75	254 25	okt.	3 15
"	13. Poštna hranilnica	1000		83 75	837 50	nov.	8 51
"	13. "		1000	84 85	848 50	januar	1 51
	Dobiček na kurzu						2 95
	" " obrestih						4 75
		1500	1300		2361 45		26 67
Feb.	1. Zaloga	600		83 80	502 80	nov.	6 30
"	1. "		800	84 90	679 20	januar	2 80

Kredit. 2. Kovani denarji

Datum 1889	Ime kupca	Zlatniki po				Čekini	Kurz	Znesek
		4 glđ.	8 glđ.	20 frk.	20mrk.			
Januar	9. J. Lesjak	10					4 80	48 —
"	9. "		4				9 60	38 40
"	31. Zaloga	33					4 78	157 74
"	31. "		19				9 56	181 64
"	31. "			10			9 56	95 60
"	31. "				20		11 83	236 60
"	31. "					32	5 69	182 08
		43	23	10	20	32		940 06

Papirna in srebrna renta

Datum 1889	Ime kupca	Papirna	Srebrna	Kurz	Znesek	Obresti	
		Nominalna vrednost				za čas od	Znesek
Jan.	9. J. Lesjak	300		84 05	252 15	avg.	5 56
"	20. A. Jurca	200		83 80	167 60	"	3 96
"	20. "	400		83 80	335 20	nov.	3 73
"	20. "		300	84 90	254 70	oktob.	3 85
"	20. "		200	84 90	169 80	jan.	— 47
"	31. Zaloga	600		83 80	502 80	nov.	6 30
"	31. "		800	84 90	679 20	jan.	2 80
		1500	1300		2361 45		26 67

3. Debet.

Državne

Datum 1889	Ime prodajalca	1854 l. 1880 l. Nomin. vredn. k v. a v.		Kurz	znesek	Obresti	
		za čas od	Znesek				
Jan. 1.	Zaloga: 5 srečk .	1250		131 75	1646 85	aprila	31 50
	Dobiček na obrestih						3 50
		1250			1646 85		35 —
Feb. 1.	Zaloga 5 srečk .	1250		130 96	1637 —	aprila	35 —

Menič

Prihoda dan	Menič. stev.	Menični znesek	Trasant ali izdajatelj	Trasat ali plačnik	Remitent ali pošiljatelj	Opomba
„ 1.	2.	430 —	lastna pot.	L. Gabršek	„	prodal eskomptni banki
„ 1.	3.	750 —	K. Berdajs	R. Vanič	„	
„ 1.	4.	450 —	lastna pot.	H. Stanjko	„	
„ 25.	5.	978 75	„	A. Juvanc	lastna pot.	posl. A. Jurci
„ 30.	6.	1000 —	F. Veršič	A. Jugovc	N. Smrekar	

Tezič

Plačila dan	Tezično stev.	Tezični znesek	Tezični posestnik	Trasant ali izdajatelj	Po naredbi	Opomba
				A. Jurca	H. Simonič	

srečke

Kredit. 3.

Datum 1889	Ime kupca	1854 l. 1880 l. Nomin. vredn. k v. a v.		Kurz	Znesek	Obresti	
		za čas od	Znesek				
Jan. 31.	Zaloga: 5 srečk .	1250		130 96	1637 —	aprila	35 —
	Zguba na kurzu .				9 85		
		1250			1646 85		35 —

nik

Izdajte			Dospetka dan		Razhoda dan		Menič. stev.	Menični znesek
mesto	dan							
Ljubljana	november	15.	januar	15.	januar	15.	1.	350 —
„	december	5.	februar	5.	„	19.	2.	430 —
Maribor	„	20.	„	20.	„	19.	3.	750 —
Ljubljana	„	28.	marec	8.	„	3.	4.	450 —
„	januar	25.	februar	25.				
Ptuj	„	10.	marec	10.				

nik

Izdajte			Dospetka dan		Vsprejetja dan		Tezično stev.	Tezični znesek
mesto	dan							
Hum	december	20.	januar	20.	december	24.	1.	560 90
Ptuj	„	25.	marec	25.	„	30.	2.	880 75

Kazalo k blagovniku.

<i>A</i>	
<i>B</i>	
<i>C</i>	
<i>D</i>	Državne srečke fol. 3
<i>E</i>	
<i>F</i>	
<i>G</i>	
<i>H</i>	
<i>I</i>	
<i>J</i>	
<i>K</i>	Kava fol. 1
	Kovani denarji fol. 2
<i>L</i>	
<i>M</i>	Meničnik fol. 3
<i>N</i>	
<i>O</i>	
<i>P</i>	Papirna renta fol. 2
<i>R.</i>	
<i>S</i>	Sladkor fol. 1
	Srebrna renta fol. 2
<i>T</i>	Tezičnik fol. 3
<i>U</i>	
<i>Z</i>	
<i>Ž</i>	

Dospetnik.

Rimese.

Dospetka dan	Menično štev.	Znesek	Trasat ali plačnik	Opomba	Dospetka dan	Menično štev.	Znesek	Trasat ali plačnik	Opomba
Januar 1. 1889									
1.					16.				
do					do				
5.					20.				
6.					21.				
do					do				
10.					25.				
11.	15.	1.	350	—	M. Žmavec	plač.	26.		
do						15./1			
15.									
Februar 1. 1889.									
1.	5.	2.	430	—	L. Gabršek	prodal	16.	20.	3.
do						19./1.			R. Vanič
5.							20.		prodal
									19./1.
6.							21.	25.	5.
do							do		978 75
10.							25.		A. Juvanc
11.							26.		
do							do		
15.							28.		
Marc 1. 1889.									
1.							16.		
do							do		
5.							20.		
6.	8.	4.	450	—	H. Stanjko	poslal	21.		
do						A. Jurci	do		
10.	10.	6.	1000	—	A. Jugovic	4. jan.	25.		
11.							26.		
do							do		
15.							31.		

Trate.

Dospetka dan	Težico štev.	Znesek	Po naredbi	Opomba	Dospetka dan	Težico štev.	Znesek	Po naredbi	Opomba
Januar l. 1889.									
1.					16.	20.	1.560 90	T. Porekarja	plačal 18./1.
do					do				
5.					20.				
6.					21.				
do					do				
10.					25.				
11.					26.				
do					do				
15.					31.				
Februar l. 1889.									
1.					16.				
do					do				
5.					20.				
6.					21.				
do					do				
10.					25.				
11.					26.				
do					do				
15.					28.				
Marec l. 1889.									
1.					16.				
do					do				
5.					20.				
6.					21.	25.	2.380 75	H. Simoniča	
do					do				
10.					25.				
11.					26.				
do					do				
15.					31.				

Kupovnik in proračunbenik.

1.

Januar 1889 I.

Dan	Folij blag, ali str. dnv.	Cena		Znesek		
		za 100 kg				
8.	D. 2.	A. Jurca v Ptuji pošlje blago sè sledečo fakturo:				
		250 stožcev sladkorja, čisto 2250 kg .	30 —	675 —		
		150 zabojev „ v kockah, čisto 750 kg	32 —	240 —		
		Zaboj in drugi stroški		5 16		
		Znesek v dan 8. aprila 1889		920 16		
		Proračun:				
		Stroški A. Jurce	5·16			
		Vozarina	30·46			
		Stroški v Ljubljani	5·54			
		Skupni stroški za 3000 kg	41·16			
		Stroški za 100	1·37			
		Toraj:				
		Sladkor v stožcih: cena v Ptuji	30—			
		skupni stroški za 100 kg	1·37	31 37		
		sladkor v kockah: cena v Ptuji	32—			
		skupni stroški za 100 kg	1·37	33 37		
		Primerjanje:				
		1. Fakturin znesek	920·16			
		Vozarina	30·46			
		Stroški v Ljubljani	5·54			
			956·16			
		2. Znesek po proračunjeni ceni:				
		2250 kg sladkorja à 31·37	705·82			
		750 „ „ à 33·37	250·27			
			956·09			
		Proračun je toraj v zgubo za	0·07			

Januar 1889 I.

2.

Dan	Fotij blag ali str. dnev.		Cena za 100 kg		Znesek	
23.	D. 2.	L. Dolencu v Trstu pošlje blago sè sledečo fakturo:				
		1215 kg Ceylon-kave	102	50	1245	37
		1413 „ Portorico-kave	92	40	1305	61
		Zaboj in drugi stroški			15	12
		Znesek v dan 23. aprila ali 20/0 disk.			2566	10
		Proračun:				
		Stroški L. Dolenca			15	12
		Vozarina			17	28
		Stroški v Ljubljani			13	28
		Skupni stroški za 2628 kg			45	68
		„ „ „ 100 „			1	74
		Toraj:				
		Ceylon-kava: cena v Trstu			102	50
		skupni stroški za 100 kg			1	74
		colnina za 100 kg	165	24		
		Portorico-kava: cena v Trstu			92	40
		skupni stroški za 100 kg			1	74
		colnina za 100 kg	155	14		
		Primerjanje:				
		1. Fakturin znesek			2566	10
		Vozarina in stroški v Ljubljani			30	56
		colnina za 2628 kg à 61.—			1603	08
					4199	74
		2. Znesek po proračunjeni ceni:				
		1215 kg Ceylon-kave à 165·24			2007	66
		1413 „ Portorico-kave à 155·14			2192	12
					4199	78
		Proračun toraj v dobiček za			0	04

Prodajnik.

1.

Januar 1889 I.

Dan	Fol. blag. ali str. dnev.		Cena za 100 kg	Znesek
5.	D. 2.	N. Preskar tukaj prejel: Zabaj 250 <i>kg</i> Ceylon-kave 250 „ Portorico-kave 350 „ sladkorja v stožcih 50 „ „ v kockah, v zabojih po 5 <i>kg</i> Svota zapade dne 5. aprila.	 185 — 175 — 37 — 39 —	 1 25 462 50 437 50 129 50 19 50 <hr/> 1050 25
11.	D. 3.	F. Preskar v Radečah prejel: Zabaj 45 stožcev sladkorja čisto 418 <i>kg</i> . 35 zabojev sladkorja v kockah čisto 175 <i>kg</i> 640 <i>kg</i> Portorico-kave 580 „ Ceylon-kave Svota zapade dne 11. aprila.	 35 — 37 — 175 — 185 —	 2 35 146 30 64 75 1120 — 1073 — <hr/> 2406 40
25.		A. Juvanc tukaj prejel: Zabaj 450 <i>kg</i> Portorico-kave 450 „ sladkorja v stožcih 250 „ „ v kockah Svoto poravna z akceptom v dan 25. febr.	 165 50 32 50 34 50	 1 50 744 75 146 25 86 25 <hr/> 978 75

Popravki.

15. stran, 4. vrsta od spodaj beri 17354:30 mesto 17804:30.
15. " 3. " " " " " 1823:50 " 1373:50.
17. " 3. " " " zgoraj " vedno " edno.
26. " 16. " " " " " 13. feb. " 15. feb.
28. " 8. " " " " " stavke " stavek.
36. in 37. stran naj se bere povsod „težina“ " „teža“.
64. stran. 18. vrsta od spodaj beri 8:68 mesto 8.
72. " 4. folij gl. knjige " 5. " 10.
80. " Prodajalnica pod 21. januarjem, pag. dnev. beri 3 mesto 4.
81. " " " 31. " " " " 4 " 5.
82. " Berdajs " 29. " " " " 4 " 5.
84. " Dolenc " 27. " " " " 4 " 5.
88. in 89. stran naj se bere povsod „težina“ mesto „teža“.

Manjše pogreške naj dobrohotni čitatelj sam popravi.

73388

Knjižnica M. Jarca Novo m.
Studijski oddelek

657.1(075.3)

73388

ROMIH, Tomaž

Temeljni nauk o knjigovod

019932651

Sporočilo

osnovalnega odbora delniškega društva I. Narodni dom v Rudolfovem za leto 1888.

Leta 1884 se je to delniško društvo osnovalo v ta namen, da se prvi Narodni dom dovrši in za národna društva ohrani.

Komur so tedajne razmere znane, mora se čuditi, da se je sploh še kdo zanimal za rešitev poslopja, katero je prizadelo že toliko skerbi, truda in žrtev, a krepka národna ideja premagala je tudi te težave.

Že prvo leto se je nabralo izdatno število delničarjev, ki so s početka precej redno svoje doneske vplačevali. Vkljub raznim oviram, katere so se temu podvzetju stavljale od raznih strani, osnovalni odbor vendar ni opešal, ter vstrajno nabiral delničarje ter zbiral doneske in danes se lahko ponosno trdi, da je podjetje približalo se svoji smeri, kajti po izkazu, tiskanem v jeseni 1888, je štelo društvo 148 podpisanih delnic z zapisano svoto gl. 7400.—

9 delnic se je podpisalo še do konca leta z	„ 450.—
157 delnic znaša po 50 gl.	gl. 7850.—

Na te delnice se je vplačalo od leta 1884 do konca leta 1888	gl. 6156.10
Nevplačana à podpisana svota znaša toraj	gl. 1693.90

Ker pa je med tem časom nekoliko delničarjev umrlo in drugih odpalo, bode treba 20 neiztirljivih delnic izbrisati z zaostankom gl. 1000.—

Iztirljivi ostanek znaša toraj	gl. 693.90
--	------------

Ako se od vplačane svote	gl. 6156·10
odračunajo stroški za koleke	gl. 33·75
" " pristojbino	" 31·25
" " tiskovine	" 76·15
" " služabnike	" 78·—
" " poštne in druge male potrebščine	" 57·28
potrošene od prvega početka do konca leta 1888 skupaj	<u>gl. 276·43</u>
ostane svota	gl. 5879·67

K tej svoti je prišteti:

Od društva Čitalnica za l. 1885 vplačane obresti	" 85·—
in pa 5 ⁰ / ₀ obresti od 5300 gl. za l. 1886, 1887 in 1888	" 714·—
Skupno premoženje je toraj	<u>gl. 6678·67</u>

Od teh je vknjiženih na poslopje „Narodni dom pod ul. šte. 333, 334 in 335 kat. obč. Rudolfovo vsled dolžn. pisma 30. maja 1885	gl. 2910·—
" " " 31. dec. 1885	" 990·—
" " " 6. jan. 1887	" 1180·—
" " " 24. dec. 1887	" 220·—
Skupaj	<u>gl. 5300·—</u>

V hranilnici je vloženih

na knjiž. št. 155.605	gl. 70·—
" " " 165.688	" 100·—
" " " 166.933	" 70·—
" " " 168.613	" 44·—
" " " 172.828	" 85·—
" " " 173.813	" 220·—
Skupaj	<u>gl. 589·—</u>
Pri omenjenem društvu na obrestih	" 714·—
Gotovina v blagajnici	<u>75·67</u>
Skupaj zgoraj navedena svota	gl. 6678·67

Ako se od dohodkov na obrestih	" 799·—
odbijejo stroški	" 276·43
ostaja koncem leta 1888 čistega prebitka	<u>gl. 522·57</u>
Od tega se mora po § 24 pravil 10 ⁰ / ₀ odločiti za rezervni fond	" 52·26
Ostane za razdelitev med one delničarje, ki so delnice popolnoma vplačali	gl. 470·31

Do konca leta 1888 je bilo 121 delnic popolnoma vplačanih, in ko bi bili vsi delničarji ob istem času plačali, bi prišlo na vsako delnico 3 gl. 96 kr. toraj blizo 8 %.

Ker so pa nekteri delničarji že leta 1884, drugi v poznejših letih delnice vplačali in so zdaj le za 1885 vplačane obresti 85 gl. na razpolaganje, od katerih odpada primerni del stroškov in 10 % deleža za rezervni fond, in ker pred konstituiranjem društva po členu 217 trgov. zakona občni zbor ne more določiti niti bilance niti dividende, se kuponi za leto 1888 niso izplačali, kar pa delničarjem ni na zgubo, ker bodo po konstituiranju toliko več dobili.

Konstituirati se pa ne more, dokler ni vseh 200 delnic vplačanih. Zatoraj se vsem delničarjem priporoča, da pridobé še novih delničarjev in da vsi vplačajo podpisane delnice. Sicer pa nasvetuje osnovalni odbor, da se onim delničarjem, ki so delnice že leta 1884 vplačali, na račun dividende, ki se bode še le po konstituiranju odločila, 10 % dobitnega deleža, toraj 39·5 kr. za kupon 18. decembra 1888 izplača

Rudolfovo 31. januarja 1889.

Dr. Albin Poznik l. r.

J. Krajec l. r.

Adolf Pauser l. r.

☛ P. t. gospodi delničarji, ki svojih delnic še niso vplačali, se uljudno prosijo, da iste vplačajo o določenih obrokih. ☛

